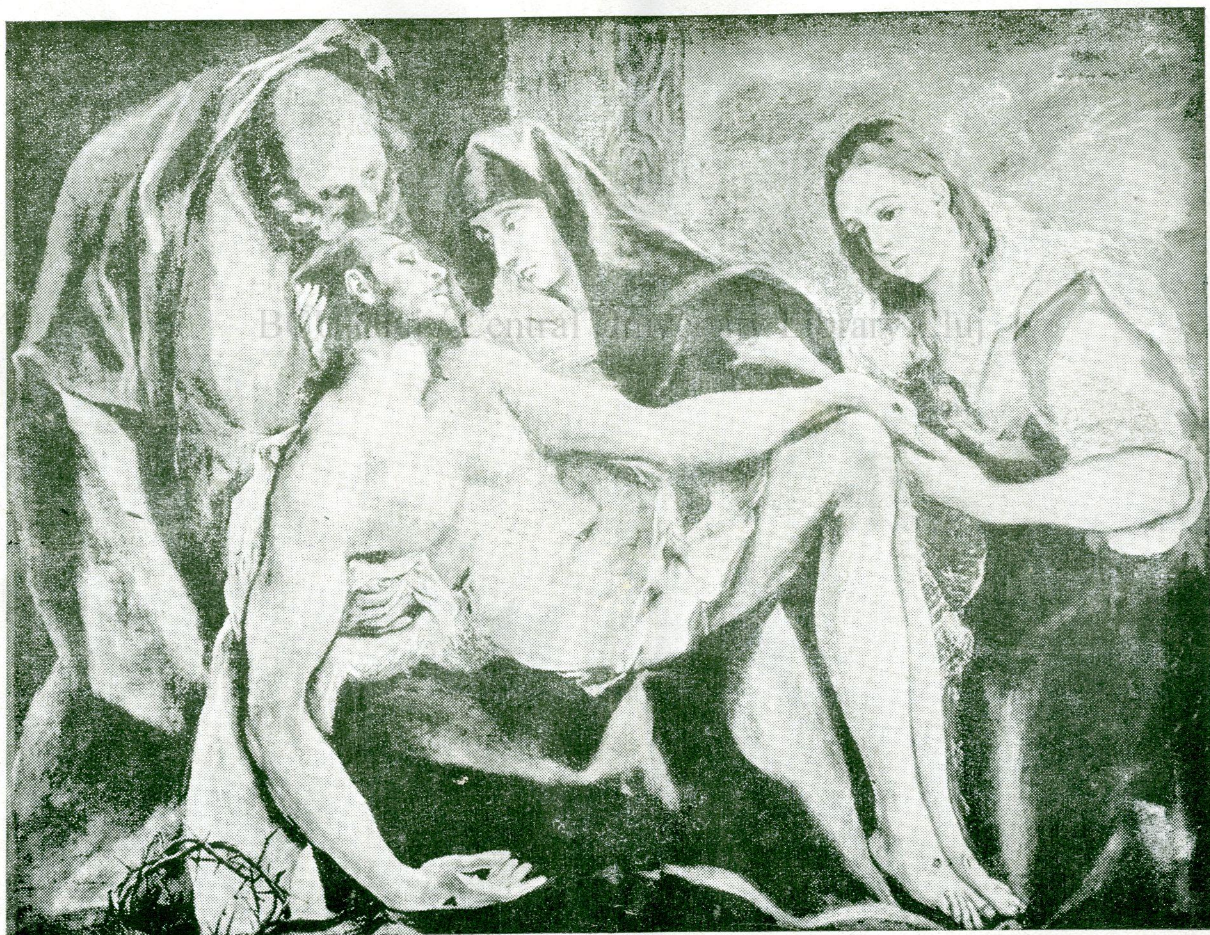
VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL IX. Nr. 2 APRILIE 1942

Anul IX Aprilie 1942 Nr. 2

VIAȚA ILUSTRATĂ

CUVÂNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ LA PRAZNICUL SFINTELOR PAȘTI

„VENIȚI DE LUAȚI LUMINĂ!"

Bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să săvârșim cu evlavie curgerea postului celui mare. Șapte săptămâni de-a-rândul ne-am nevoit întru omorîrea poftelor noastre celor trupești, prin înfrânare de bună voe. Am făcut-o aceasta fiind încredințați că numai scuturând cătușile ucigătoarelor patimi ale trupului putem purcede pe cărarea neprihănită a viețuirii întru slobozenia lui Hristos. Căci patimile robesc spre moarte, iar înfrânarea slobozește spre viață.

La dulcea chemare a Maicii noastre Biserici am alergat cu toții să petrecem cu zdrobire de inimi pe Fiul lui Dumnezeu pe drumul negrăitelor Lui Patimi, ca să ne facem astfel vrednici și de izbăvitoarele roduri ale învierii Lui.

El Greco: Învierea

Văzutu-l-am intrând pentru cea din urmă oară în Ierusalimul ucigător de proroci — și un fior de mândrie sfântă ne-a străbătut sufletul când am auzit răsunând din pieptul mulțimilor obșteasca strigare de slavă: *„Osana, Fiul lui David! Bine este cuvântat celce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!"* (Matei 21, 9). Văzutu-l-am apoi în Vitania, în casa lui Simon leprosul, unde o muiere evlavioasă, cu mir de mare preț i-a uns trupul, spre îngropare — și inima ni s'a umplut de duioșie. Văzutu-l-am la Cina cea de taină, încunjurat de ucenicii săi, vestindu-și sărbătorește răscumpărătoarele Patimi și așezând taina preacuratei Împărtășanii întru care se vor izbăvi creștinii până la sfârșitul veacurilor — și inimile noastre s'au strâns de înfricoșatele vestiri ce s'au desprins depe buzele Mielului. Văzutu-l-am pradă uneltirilor mișelești ale căpeteniilor neamului jidovesc — și sufletul nostru s'a umplut de mânie sfântă împotriva judecătorilor mincinoși. Văzutu-l-am îngenunchiat pe stânca din grădina Ghețimani, rugându-se cu sudori de sânge în fața paharului jertfei pe care avea să-l bea în curând până'n fund cu o dumnezeiască seninătate — și ne-am îngrozit de întunecata priveliște. Văzutu-l-am vândut de Iuda cel fără de lege — și ne-am cutremurat de fapta întunecată a celuice nu s'a sfiit să dea în mâna ucigașilor pe bunul său Invățător și Stăpân. Văzutu-l-am făcut de ocară, scuipat și bătut de netrebnica obște întărâtată — și dreapta noastră tulburare nu mai avea margini. Văzutu-l-am suind, sub povara Crucii, sub a lacrimilor Maicii Sale și ale iubitului său ucenic Ioan, dealul Golgotei — și lacrimile

noastre au curs șiroae. Iar când L-am văzut răstignit pe Cruce între doi tâlhari, apoi murind și îngropându-se cu zvon de cântare lină, secase până și izvorul lacrimilor noastre; nu mai puteam decât să murmurăm printre suspinuri rugăciunea: *„Inchinămu-ne Patimilor Tale, Hristoase; arată-ne nouă și mărită învierea Ta...“*

Ci iată că jalea noastră cumplită întru negrăită bucurie s'a întors, căci a treia zi *„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminturi viață dăruindu-le“*. Zăbranicul durerii s'a ridicat de pe ochii noștri înroșiți de lacrimi și duhul nostru se scaldă azi în baia de cerească lumină a învierii Domnului.

Prin părinteasca dragoste a Tatălui celui din ceruri și prin ascultarea credincioasă până la moarte a Fiului Său s'a șters păcatul. Povara lui nu ne mai apasă, osânda lui nu ne mai înfricoșază. Prin învierea lui Hristos boldul morții s'a frânt și nevătămător s'a făcut. Iadul s'a surpat, cu întunericul lui cu tot, și peste dărâmăturile lui netezite raiu nou a 'nflorit, ca întru el să se sălășluiască toți ceice se împărtășesc din acelaș Păhar al vieții și din aceeaș Pâine cerească, pe care ne-a dat-o prin moartea Sa Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Mestrovici: Pietà

Cei ce vor gusta din acest Păhar și din această Pâine, care este Hristos, vor vedea cât e de bun Domnul... Umplea-se-va inima lor de mângăerile covârșitoarei Lui iubiri, pentrucă din Patima Lui preacurată și din slăvita Lui înviere vor învăța a cunoaște tot belșugul binecuvântărilor cari așteaptă *dincolo* pe toți ceice *aici,* întru necazuri și strâmtorări, plinesc porunca cea mare a iubirii de Dumnezeu și de oameni. Din luminatul praznic al Paștilor creștinești se vor încredința, că *„nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum să se asemene cu slava cea viitoare care va să se descopere întru noi“* (Rom. 8, 18). Această slavă viitoare își va răsfrânge mângăetoarele sale raze și asupra vieții noastre din veacul cel pieritor, și așa vom gusta măcar în parte – și aici pe pământ – dulceața raiului celui ceresc.

Iată, iubiții mei fii sufletești, înțelepciunea vestită, până la sfârșitul veacurilor, de cuvântul Crucii care numai *„pentru cei pieritori este nebunie, iar pentru ceice ne mântuim este puterea lui Dumnezeu“* (1 Cor. 1, 18). Iată covârșitoarea lumină care a strălucit în lume din mormântul întru care s'a culcat, trei zile, Domnul vieții, pentru ca biruind moartea și înviind cu mărire, să dăruiască viață veșnică tuturor celorce cred întrânsul.

Drept aceea, ascultați de chemarea plină de dragoste sfântă, rostită de părinții voștri cei duhovnicești din fața altarelor strămoșeștii noastre Biserici: *„Veniți de luați lumină!“* Veniți de vă împărtășiți din lumina pururea strălucitoare a iubirii și măririi lui Hristos. Deschideți-vă larg porțile inimilor voastre, ca să străbată în ele această lumină și să dobândiți astfel călăuză nesmintită pe cărările întortochiate și pline de ispite ale vieții acesteia și să vă apropiați tot mai mult de înfloritele pajiști duhovnicești ale împărăției lui Dumnezeu.

Nicio întristare să nu întunece sau să umbrească măcar bucuria voastră din ziua praznicului sfintelor Paști. Știm că pentru păcatul neascultării de Evanghelie, pentru ispita trufiei și a nesațului de deșerte măriri, lumea se zbate'n necazuri cumplite; toată făptura suspină – ca'n chinurile facerii – așteptând din nou punerea de fii ai lui Dumnezeu. Neamurile pământului și-au împrăștiat feciorii – și-odată cu ei s'au împrăștiat inimile.

Marg. Barcianu: Desen

Este aceasta, dragii mei, o încordare eroică pentru legea lui Hristos și pentru dumnezeiasca lui rânduială care va trebui să se sălășluiască în lume. Conștiința părtășeniei noastre la uriașa năvală împotriva cumplitului vrășmaș ne înalță sufletele noastre, și în acelaș timp ne 'ntărește credința, că jertfele apărătorilor Crucii și dreptății lui Hristos nu vor rămânea fără roduri, ci îndurarea lui Dumnezeu va face să se plinească mângăetoarele graiuri rostite de Domnul prin gura proorocului său Ieremia: *„Eu îmi cunosc gândurile pe care le am față de voi, gânduri bune și nu rele, ca să vă pregătesc un viitor cu nădejde. De mă veți căuta din toată inima voastră, mă veți afla – zice Domnul – și voi schimba răstriștea voastră.* (Ier. cap. 29).

Cu asemenea gânduri și simțăminte să Vă îndulciți sufletele în ziua marelui praznic al Invierii Domnului.

Incolo – *„câte sunt adevărate, câte sunt cinstite, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt de iubit, câte sunt cu nume bun"* (Filipeni 4, 8) să Vă siliți a le face; și Dumnezeul păcii va fi cu Voi.

Iată, dragii mei fii sufletești, dumnezeeștile învățături și părinteștile povețe pe care Vi le trimit cu toată dragostea mea, de praznicul sfintelor Paști, fiind încredințat că le veți pune la inimă.

Dorind din tot sufletul meu, ca sfintele Sărbători să le petreceți sănătoși și plini de toată îndestularea duhovnicească – și să le ajungeți întru mulți fericiți ani, Vă trimit solia creștineștii noastre biruințe: *Hristos a înviat!*

Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și 'mpărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți.

Dată în reședința noastră episcopească, la praznicul sfintelor Paști din anul Domnului 1942.

Al vostru al tuturor, de tot binele voitor

EPISCOPUL *NICOLAE*

MAREA

de PETRE PAULESCU

Gigantic sbucium și adânc mister
Ascunzi în tine, mare nedormită;
Cum vii în unduiri de val din cer
Și-ajungi la maluri, nimfă despletită.

Atâta freamăt și atâta grai
Tot repetat mereu de mii de ori;
Tu mare ești asemeni unui plai
Pe care pururi urci, pururi cobori.

Simți infinitul cadențând în țărm
Și sufletul cum fuge peste unde;
Vin zările de litoral, se sfărm
Și eu mă'ncumet, Doamne, până unde!

Mă 'ndemn mereu, nainte către Tine
Și printre veacuri trec ca o șalupă;
Neant, neant în jurul meu și'n mine
...Și apele mi-au năvălit la pupă.

Sunt obosit și nu mai pot vâsli
Și marea mă înghite tot mereu;
Nu-mi pasă, viață, dacă voi pieri,
Că și sub ape este Dumnezeu!

JOIA MARE

„IATĂ OMUL"

de Prof. ION GORON

Mulțimea de cruci cari străjuesc satele și ogoarele românești sunt testamentul străbunilor noștri și tainicul lor glas rostește ultima dorință, ultimul sfat al celor ce ne-au povățuit copilăria: Fiți buni creștini.

A fi bun creștin înseamnă a trăi sufletește împreună cu Hristos, a-i asculta sfaturile și poruncile, a ne adăpa forțele morale din dumnezeiasca Lui pildă, a avea – mai ales în vremuri de bejenie – în fața ochilor noștri sufletești crucea de pe Golgota.

In Joia Patimilor un tainic îndemn al sufletului îndreaptă pașii creștinilor la Denie. Cele douăsprezece evanghelii ale Patimilor sunt o bae a renașterii. Mustră, judecă, mângăe, îmbărbătează. Și fiecare evanghelie e subliniată de evlavioasa înțelegere a celor ce nădăjduesc în Domnul: „Mărire îndelung răbdării Tale, Doamne!"

Patimile Mântuitorului sunt icoana omenirii stăpânite de păcat. Sunt atât de gata oamenii să-și transforme viața în săptămâna Patimilor? Cele mai multe pagini ale istoriei ne înfățișează viața omenirii tot atât de batjocorită de cruzime, tot atât de jalnică, tot atât de copleșită de suferințe, cum era blândul Invățător în clipa când Pilat din Pont L-a înfățișat mulțimii înfuriate: Iată omul! (Ioan 19, 5).

Pilat: „Nevinovat sunt de sângele acestui om..."

Cu cunună de spini pe cap, cu lacrimile durerii pe obraz, cu carnea ruptă și sângele închegat sub haina roșie a batjocurii, cu băț de trestie în mâinile legate: Iată omul!

Menirea Deniei din Joia Mare e aceea de a săpa adânc în sufletele oamenilor această icoană a suferinței, pe care Hristos a răbdat-o pentru oameni spre a le arăta până unde pot decădea; iar inimile lor brăzdate de cetirea celor douăsprezece evanghelii ale Patimilor să se pătrundă de întreg adevărul cuvintelor rostite de Pilat: Iată omul!

Acesta să fie omul? Așa să fie omul? Ori dacă nu – cine este om adevărat?

Scena petrecută în curtea lui Pilat e răspuns la aceste întrebări ale conștiinței. In întreagă acea mulțime adunată în jurul și în curtea pretoriului lui Pilat, în întreagă acea mulțime de țărani, meseriași, cărturari, farisei, preoți, leviți, soldați și funcționari publici nu se găsea decât un singur om adevărat: Isus cel osândit și batjocorit. Toți ceilalți – în frunte cu Pilat – se credeau oameni; de fapt însă erau niște bieți robi ai unor porniri nevrednice de om: prostie, răutate, ură, răzbunare, cruzime, frică, lașitate.

Pilat a voit să batjocorească și pe Învățătorul și pe pârâșii Lui. Dar cele două cuvinte ale lui n'au reușit să fie ironie, ci adevărul adevărat. A reușit să-I înțeleagă mintea lui frământată de întrebarea: ce este adevărul? Iată adevărul – prin nevinovăția lui Isus – se ridică la înălțime împărătească deasupra mulțimii nesăbuite. Coroana îi era de spini, dar era pusă pe un cap, în care nu s'au plămădit decât gânduri generoase; mantia roșie acoperea un trup, ale cărui mădulare n'au stat niciodată în slujba păcatului; bățul de trestie era ținut de o mână care n'a lucrat decât din porunca iubirii deaproapelui. Aceste trei podoabe ale sufletului – gândul generos, curățenia faptei și iubirea jertfelnică – sunt semnele osebitoare ale omului adevărat.

Munkácsy: „Iată omul!"

Cel ce s'a pogorît în lume, ca să fie „om adevărat", stătea în fața lumii încoronat cu cunună de spini. Avea în față pe reprezentanții celor mai înalte valori până la cari au ajuns contemporanii Lui. Ințelepciunea grecească și arta politică erau reprezentate de Pilat; soldații romani reprezentau forța civilizatoare a puterii armate; cunoștința legii lui Moise era reprezentată prin cărturari, cultul religios prin preoți, evlavia prin farisei; plugarii și meseriașii reprezentau pe ostenitorii cu pălmile.

Ințelepciune, organizație politică, lege, evlavie, civilizație, atâta I-au putut servi Invățătorului: să-i pună pe cap cunună de spini, să-i rupă carnea în bătăi, să-i stoarcă lacrimi de durere, să-i lege mânile, să-i pună crucea pe umăr.

Dar cele douăsprezece evanghelii ale Patimilor nu au numai menirea de a ne da acest sinistru tablou al omenirii robite de păcat. Ele sunt lauda îndelung răbdării pentru Inviere! Pentru oameni Patimile Mântuitorului sunt cel mai răspicat îndemn de a învia împreună cu El, în duhul adevărului, al curățeniei și al iubirii.

Există înviere! Există un sfârșit al patimilor! Când înțelepciunea oamenilor și evlavia lor va fi străbătută de duhul lui Hristos, nu vor mai fi suferințe în lume. Căci cele ce vor mai fi, vor fi – după pilda Mântuitorului – jertfa noastră de răscumpărare pentru biruința duhului păcii și al bunei înțelegeri. Vor fi răni dobândite în lupta purtată împotriva duhului răutății. Vor fi dovada eroismului nostru.

„Mărire îndelung răbdării Tale, Doamne!" – căci ne-ai arătat ceeace mintea omenească n'ar fi putut înțelege nici odată: că și suferințele sunt binecuvântate.

ECTENIE

de FLOREA DUMBRAVĂ

Stăpâne,
nu-ţi cer
să-mi dai
lăcaş în cer;
nici pe pământ
belşug de pâne
nu-ţi cer, Stăpâne.

Nici mila Ta nu ţi-o implor,
ca să-mi dai înger păzitor
sufletului şi trupului netrebnic,
căci nu sunt vrednic!

Nici păgâneşti dorinţi
nu-mi biciuesc tâmplele fierbinţi,
ca să-ţi cer să-mi scoţi
vreo comoară
în cale.
Ci fă, Doamne,
să mă doară
ranele tale!

FIUL PIERZĂRII

de EUGENIA ADAM

Dincolo de apa Cedronului, cerul, împurpurat ca de sânge, răsfrângea un tremur de umbre învăluite surd în bocănitul sandalelor de lemn.

Cetatea se pierduse în zarea nopții. Depe muntele Morea făcea semn vechiul templu al lui Zorobabel, înfrumusețat de Irod cel mare, peste care se ridica asemeni unei aripi uriașe fortăreața Antonia.

Ca un fulger, o rază piezișe, ruptă dintr'o tortă de alături, pieri în frunzișul pădurii, luminând în treacăt chipul din fața convoiului; un om cu părul roșcat, cu ochii aprinși de iasp verde, târa după el o ceată întărâtată.

Iși spunea șieși că fapta nu mai putea fi amânată și că acel Rabi trebue descoperit. Incercase la poarta casei, unde fusese cina..., răscolise împrejurimile Cetății, și acum, aici, în Grădina Ghetsemani, unde știa că cel urmărit se retrăgea adeseori. Luase cu sine pe paznicii Templului, pe servitorii lui Ana și Caiafa, și pentru a-i fi mai sigur de biruință, adusese și o patrulă de soldați romani, înarmați cu săbii și lănci.

– Malhus, vorbi el alăturea, fapta e ca și împlinită. Mai avem câțiva pași și misiunea mea s'a sfârșit. Acest Rabi știe că prin sărutul meu va cădea în mâinile voastre; nu cred să fie mirat...

Și zâmbind unui gând ascuns, strânse cu ardoare punga plină. De sub învelișul aspru simți dogoarea arginților grei curgându-i viu în toate fibrele. Bucuria era fără margini și-l depășea simțirea.

– Arginții aceștia îmi vor face viața de aci înainte plăcută.

– Arginții aceștia sună mai plăcut decât toți psalmii lui David.

– Arginții aceștia prețuesc cât zece alabastre cu mir...

Deodată, banii trădării sunară prelung, ca un țipăt.

Impiedecându-se de o creangă, Iuda îi scăpase jos.

Culese punga îndârjit, cu o iuțeală fulgerătoare. I se părea că aude glasul lui Rabi, acelaș ca la masa ciudată:

– Unul dintre voi mă va vinde.

– Iată mâna celui ce mă vinde este cu mine la masă.

– Vai acelui om care mă va vinde.

– Bine era de omul acela, dacă nu s'ar fi născut. ...Ci voi să vă iubiți, să vă iubiți, să vă iubiți...

Invălmășit, zări la lumina torțelor câțiva arginți risipiți, sclipind ca niște ochi de fiară în întunerec. Nu era timp de pierdut. Strânse averea la loc și legă punga cu un gest hotărît.

Tresări.

Depe frunte stropi calzi de sânge îi picurau pe obraji şi pe mâini. Indepărtă frunzişul crengilor care-l isbise şi şterse cu mâneca hainei urmele sângelui.

Argintii cântau iarăşi în mâini.

– Malhus, ai auzit vreodată cântându-se din harpă psalmii lui David? Acest Rabi ne-a lâncezit inimile şi trupurile. Invăţătura lui de iertare şi robie nu mi-a plăcut niciodată. Auzi tu, Malhus? Iată singurul cântec care e în stare să ne trezească... Şi Iuda îi lămuri punga.

– Ai fost şi tu ucenic de-al Lui, răspunse Malhus. Această rătăcire ţi-a fost răsplătită prea din belşug. Şi privi lung la punga strânsă la piept, ca şi când din preţul acela i s'ar fi cuvenit şi lui măcar un dinar.

Gândul frânt, îndepărtat o clipă, reveni mai stăruitor.

– Vai acelui om care mă va vinde.

– Bine era de omul acela dacă nu s'ar fi născut. ...Ci voi să vă iubiţi, să vă iubiţi, să vă iubiţi...

Dar iată pe Rabi. Se scoală din genunchi, cutremurat, învăluit în abur de lumină, strălucitor, cum nu mai văzuse.

– Umilinţa lui nu-mi place, gândi Iuda. Faţa lui e blândă şi liniştită şi împăcată.

I se păru?

Cu mâinile întinse, parcă binecuvântând, Invăţătorul înainta încet, ca pe un nour nevăzut, într'o tăcere desăvârşită.

Iuda se apropie. El singur îndrăzneşte, înfruntând lumina, pe când ceilalţi ar vrea să facă drumul înapoi.

– Bucură-Te, Invăţătorule! Şi L-a sărutat.

Iuda se trezi singur.

Işi aduse aminte de minunea petrecută cu Malhus, Malhus căruia Petru îi retezase urechea. Şi glasul lui Rabi trist şi blând:

– Celce scoate sabie, de sabie va pieri.

– Ci eu îmi voi bea paharul pe care Tatăl mi l-a dat.

Şi-apoi, acelaş glas stăruitor, plutind ca un duh peste grădină:

Să vă iubiţi. Să vă iubiţi. Să vă iubiţi.

Ingrozit, Iuda lămuri o greutate ca de moarte.

Cum ajunse această pungă în mâinile lui?

Era grea, nu mai putea s'o ţină. Argintul îi încleştase mâinile parcă pironindu-i-le pe sacul blestemat.

Dar unde era Rabi?

Punga aceasta îi ardea degetele ca un fier înroşit.

Unde erau ceilalţi ucenici?

Rabi trebue să fie acum în mâinile răsbunătorilor, singur.

Amintirea unei crengi din Grădina Ghetsemani îi alunecă prin faţa ochilor, ciudat.

– Nu, Rabi ştia că'n această noapte va fi prins. Dece nu s'a salvat printr'o minune. El care a făcut atâtea minuni... Rabi îi spusese înainte de sărutare: Prietene, pentru ce-ai venit, fă mai repede.

Prietene. Prietene. Prietene.

Ajunse în oraş.

Mulţimea îl împingea spre curtea arhiereului. Cine semănase atâta ură împotriva Inevinovăţitului? Gloata scuipa în obrajii Lui şi dădea cu pumnii, iar unii îi dădeau palme... Legat, Rabi părea un profet întrupat din stâncă peste care duhul răbdării aşternuse mantie cerească.

Dar acum totul e prea târziu.

– Pe toţi i-am păzit, ca să nu piară niciunul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se plinească scriptura.

– Şi neamul tău, Iudo, s'a ales dintre neamuri, prin tine.

– Argintul vă va înăspri inimile, ca să mă vindeţi de aci înainte în veacul veacului.

– Fapta ta va urmări neamul tău de-a lungul şi de-a latul pământului ca un semn de ucigaş.

Iuda fu trezit de un val de popor zgomotos. Nici nu auzise în apropiere cântecul co-

Teodorescu-Sion: Studiu

coșului, ca o prevestire. Abia coborîseră zorii și vuetul mulțimii cutremura orașul, cerând pedepsirea lui Rabi.

Iuda se dădu la o parte, lăsâna să treacă năvala de oameni furioși. Deodată i se păru că zărește o față cunoscută. Nu, nu poate fi acesta Malhus care-l arată mulțimii strigând batjocoritor:

— Iată pe Iuda, pe Iuda Vânzătorul!

Pe Malhus îl cunoștea bine. Era servitorul credincios al arhiereului. Sau nu cumva și Malhus...

Pașii îl purtară orbește înainte. Cutreeră orașul. Trecu pe lângă templu, apoi se apropie de pretoriu. I se păru că lumea întreagă întoarce capul după el. Avea vreun semn pe frunte?

Ridică privirea. Ostașii procurorului îl îmbrăcau pe Rabi în hlamidă de purpură. Zări pe cap o cunună de spini și în mână un fir de trestie. Totul s'a sfârșit. Rabi e osândit și banii blestemați îi înăbușe răsuflarea.

Un gând fulgerător îl opri locului. Mai este o scăpare. Această pungă trebue să-și ia drumul înapoi. Rabi nu e vinovat. Sângele lui curge pe nedrept și aceasta trebue s'o înțeleagă părtașii fărădelegii.

Iși făcu loc printre mulțime, împingând în dreapta și în stânga, strângând ca niciodată punga. Mulțimea însă îl îmbulzea. Nu mai era timp de pierdut. Cu părul vâlvoiu, lovia acum în toate părțile strigând:

Am vândut sânge nevinovat!

Am vândut sânge nevinovat!

Cu ochii de iasp înspăimântător de mari, cu vestmintele sfâșiate, murmurând în neștire, ajunse la templu. Mărturisi arhiereilor:

— Greșit-am de am vândut sânge nevinovat.

Și ei răspunseră:

— Ce ne privește? Tu vei vedea!

Scoase arginții din pungă și-i aruncă în templu, în fața arhiereilor. Și nici nu văzu că banii lăsaseră urme de sânge pe degetele înțepenite.

Mai avea un drum de făcut. Amintirea unei crengi din Grădina Ghetsemani îi alunecă prin fața ochilor. O creangă de măslin îi teșise atunci *ca un destin înainte...*

Ajunse afară din oraș. Pe-acelaș drum călăuzise ceata înarmată. Acum nu mai era nimeni. Inconjură zidurile cetății în neștire. Sus, pe Golgota, mulțimea se strângea la un spectacol unde Fiul Omului avea să plinească scriptura:

Să vă iubiți, să vă iubiți, să vă iubiți.

Și ieri, Rabi i-a spălat picioarele...

Il vede umilit și îndurerat știind că timpul pătimirii sosise.

Ar vrea să strige — și nu poate.

Iși dă pumni în piept și-și smulge vestmintele care-i încarcerează trupul. Cu o sforțare supremă, parcă vrând să pătrundă pentru ultima dată în destinele neamului său, cuprinde într'o privire încremenită dealul Golgotei.

Cerul are ceva din hlamida roșie a lui Rabi. Are înfățișare de catapeteasmă în flăcări care se va nărui peste omenirea întărâtată împotriva Dumnezeului ei. In valea împrejmuită de brâul zidurilor, un nour negru apasă Cetatea, ca o volbură de fum. Și din toate părțile, ridicându-se spre culmea Golgotei, flăcări ca niște valuri de sânge mistuesc zarea.

— Și Tu, Iudo, ai adunat în tine toți sâmburii blestemului omenesc.

— Prin tine neamul tău s'a ales dintre neamuri.

— Argintul vă va înăspri inimile ca să mă vindeți de aci înainte în veacul veacului.

Goana lui Iuda are o țintă.

El trebuie să răscumpere acum chiar păcatul fără seamăn. Nicio întoarcere, nicio oprire. Va sdrobi ca pe un șarpe sămânța trădării din neamul lui. Nu se poate ca acest neam să nu tresară...

Iși simte glesnele neputincioase, târându-l spre pământ. Trupul se încovoae, cade. Pieptul ghemocit ascunde capul îndesat și trupul acum nu mai seamănă a făptură omenească. Ar vrea să nu-și mai vadă nici umbra. Gândul e ascuțiș de sabie care-l pătrunde până în măruntae.

Zidurile Cetății pier destrămate în zarea aprinsă. O gloată ca un puhoiu urcă departe pe țărmul de lumină roșie. Iuda își înalță trupul scobit, într'o singură încleștare. Aleargă, vrând parcă să oprească puhoiul năvalnic din spate, dar drumul îl poartă spre amintirea clară a crengii care-i întinde brațele, înodându-i-le lacom, ca niște șerpi de foc împrejurul gâtului.

EU CRED ÎN BUNĂTATE

de V. SĂMĂRTINEANU

Cât de mult poate să contribue lectura unei cărți bune de literatură la zidirea unui suflet omenesc și la ridicarea lui din smârcurile negre ale pământului spre lumina neînserată a cerului! După ani de zile, îmi stărue încă și astăzi într'o firidă discretă a inimii, icoana captivantă a eroului lui Johan Bojer din „Marea Foame".

Eu simt o puternică voluptate să cobor din nou în străfundurile sufletului eroului plămădit de vestitul romancier scandinav și să scot de-aici, ca dintr'o fântână de apă răcoritoare, toată vigoarea morală de care am nevoe pentru a-mi putea alina adânca durere. Câtă mireasmă de inefabilă bunătate nu se ridică din adâncurile acestui suflet curat și idealist! Câtă covârșitoare vrajă, câtă înviorare și destindere spirituală nu răspândește în jurul lui sufletul acestui om în care Dumnezeu a sădit răsadul celei mai frumoase virtuți cu care poate să fie împodobit un suflet omenesc: bunătatea!

O singură simfonie pătrunde oricând până la porțile inimii noastre: simfonia cerului. Ne-o spune aceasta eroul lui Bojer, și cu el atâția alți eroi, cari în strădania lor de a-și găsi un rost suprem în viață, au apucat calea care duce la Dumnezeu: calea binelui. E atât de palpitantă lectura romanului „Marea Foame", încât după terminarea ei ai impresia că eroul lui Bojer te îmbie și pe tine, printr'un gest hieratic de mare dăruire sufletească, să bei din amfora bunătății din care s'a adăpat el și să stai de vorbă cu Dumnezeu. Te invită să te împărtășești din prisosul sufletului său, al acestui suflet nobil și pururea viu, din care se revarsă, în efluvii abundente, bunătatea cu toate rodurile ei binecuvântate. Te îndeamnă, stăruitor și persuasiv, să dai la o parte egoismul și meschinele griji lumești și să-ți consacri viața împlinirii unui mare ideal: ajutorarea și iubirea deaproapelui tău. Căci aceasta este ceeace rezumă toată viața eroului lui Bojer: ajutorarea și iubirea deaproapelui său. Supremul rost pe care-l poate avea o viață omenească pe pământ este bunătatea, lepădarea de sine. O bunătate izvorâtă spontan din suflet și necondiționată de nimic, care fără 'ndoială este cea mai curată ofrandă pe care o aduce un suflet omenesc lui Dumnezeu. O bunătate masivă și fără reticențe. O bunătate care se lasă înțeleasă și descifrată din primul moment, cu întreaga claviatură a nuanțelor ei infinite, care nu se afirmă zgomotos și vulgar, care nu se etalează în văzul lumii din simplă și deșanțată sete de reclamă. O bunătate concretă, tangibilă, reală. O bunătate care te învață că nu-i deajuns să ai valențele sufletului tău deschise spre inima cerului, ci trebue să vii efectiv în ajutorul deaproapelui tău. O bunătate coborîtă din bolta rece a conceptelor abstracte în inimă. O bunătate care te logodește cu cerul și care ratifică într'un chip

atât de eclatant eternul adevăr de credinţă care spune, că împărăţia lui Dumnezeu nu vine din afară, ci dinlăuntrul nostru şi poate converti la o viaţă spirituală lipsită de echivocuri pe cel din urmă dintre sceptici. O bunătate care te duce deadreptul la Dumnezeu – întruchiparea supremei bunătăţi – ferindu-te de dibuiri şi rătăciri deşarte pe drumul anevoios al investigaţiilor metafizice. O bunătate care te face să vezi cum îţi surâde cerul în permanenţă şi să poţi auzi, în ceasurile tale de reculegere şi de adâncă regăsire interioară, şoapta aceea tainică venită de „dincolo de culme" care-ţi vorbeşte despre „marele vistier al bunătăţilor": Dumnezeu.

O bunătate care-ţi picură în suflet stropi tămăduitori din roua cerului: Bunătatea desăvârşită şi fără rezerve. Acesta e făgaşul spiritual în care se scurge lin, ca 'ntr'o frumoasă poemă de lumină, toată viaţa eroului lui Bojer. Faptele altoite pe sentimentul bunătăţii se împletesc în viaţa acestui om într'un gherghef fascinant. Totul este clădit în viaţa acestui om pe temelie de bunătate. Un catechism elocvent de mare demnitate spirituală este viaţa acestui om, a cărei traiectorie urmează fără abateri calea binelui. Un adevărat fiu al lui Dumnezeu. Căci fiul lui Dumnezeu se chiamă acela care lucrează numai binele pe pământ... Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul. Aşa ne cheamă omul acesta cu suflet de văpae...

Dumnezeu este bun. Este întruparea supremei bunătăţi. Aceasta a înţeles-o atât de bine eroul lui Bojer din „Marea Foame", care şi-a făcut din bunătate puternic piedestal de înălţare spre tăriile cerului, spre Dumnezeu. Un suflet dinamic şi impetuos, un suflet transfigurat de imensa bunătate dumnezeiască, este sufletul acestui om. Ascultaţi povestea lui. In marea lui bunătate de oameni, eroul acesta a zidit un oraş cu propria sa trudă, pentru a da posibilitate de traiu celor mulţi şi necăjiţi. Dar ca totdeauna, se confirmă şi de data aceasta un adevăr îndelung verificat: Fă binele şi aşteaptă răul. Opera de samaritean milostiv a acestui om, revărsată în calde felii de bunătate, a fost răsplătită cu răutate. In loc de înţelegere, ostilitate! In loc de recunoştinţă, ingratitudine! Pe zi ce trece, oamenii pe cari i-a smuls din ghiarele mizeriei se poartă tot mai hain cu el. Atitudinea lor este tot mai infamă. Loviturile curg una după alta. Eroul se simte tot mai izolat, până când, în cele din urmă, este ostracizat cu totul din mijlocul celor cărora le-a creat un rost de viaţă. Adânc îndurerat de ceea ce i se întâmplă, eroul se refugiază în mahalaua cea mai îndepărtată a oraşului zidit de el. Dar nici aici nu poate scăpa de răutatea oamenilor. Şi într'o noapte se petrece această înfricoşătoare tragedie: un vecin asmute câinele asupra ultimului copil al întemeietorului oraşului. Copilul este sfâşiat în bucăţi. Insă, în aceeaşi noapte, vecinul cade greu bolnav. In zori, n'are cine să-i are ogorul. In casa întemeietorului e jale. La vecin, de asemenea. Să răspundă tot câineşte? Nu. Eroul nu se lasă biruit de rău şi birueşte răul cu binele. Din mirul bunătăţii sale el scoate puterea unei supreme regăsiri. Şi atunci, sortit să-şi poarte crucea până la capăt, eroul nostru se duce să are câmpul vecinului, mărturisind:

– Fac toate acestea, ca să se vadă că Dumnezeu există.

Fapta aceasta din urmă a eroului lui Bojer este revelatoare. De ce s'a dus acest crucificat al răutăţilor omeneşti să are ogorul vecinului care i-a ucis ultimul copil? Ne-o spune el: Să se vadă că Dumnezeu există! Fiindcă Dumnezeu este „marea foame" a sufletului omenesc. Iar bunătatea este mijlocul cel mai potrivit prin care-l putem face să trăiască în sufletul nostru!

Lacordaire spune undeva: „Ce n'est ni le génie, ni la gloire qui mesurent l'élevation de notre âme, c'est la bonnté". Iar Beethoven, acest mare magician al muzicii germane, spune că bunătatea este semnul cel mai mare al superiorităţii omeneşti. Intr'adevăr nimic nu vădeşte mai puternic prezenţa lui Dumnezeu în om, decât virtutea bunătăţii.

Nimic nu discreditează mai adânc, nimic nu degradează mai iremediabil demnitatea omului, decât răutatea şi pisma. Nimic nu desfigurează mai oribil profilul moral al omului, decât ura. Dar nimic nu exprimă mai veridic şi mai definitiv măreţia sufletului omenesc, decât sentimentul bunătăţii afirmat vârtos în toate fibrele lui şi revărsat în valuri largi asupra semenului său. Intotdeaunea iubirea şi bunătatea au creat şi întreţinut viaţa. Niciodată ura şi răutatea n'au putut duce decât la moarte, la su-

Grigorescu: Ciobănaş

ferinţă, la anarhie. „Omul cel bun din comoara cea bună a inimii scoate lucruri bune, iar omul cel rău din comoara cea rea scoate lucruri rele“, spune Sfânta Scriptură. Dintr'o inimă scelerată ies numai gânduri rele. Dintr'o inimă scăldată în bunătate ies numai gânduri curate. O dinamică a vieţii creştine, un creştinism integral şi de cristal, fără umbre subterane, fără dialectică sterilă, un creştinism care să nu fie o puerilă caricaturizare a sfintelor idealuri evanghelice, nu poate fi înfăptuit, niciodată nu va putea fi înfăptuit, decât prin oameni cari au sădită în sufletul lor, puternic şi indelibil, virtutea bunătăţii. O adevărată eră de resurecţii spirituale şi de redresări sociale, de fecunde primeniri sufleteşti, întoarcerea la locul unde ne-au fost jurămintele, nu poate fi realizată decât de oamenii cari au ancorat în sufletele lor cel mai preţios dar pe care ni l-a putut da Dumnezeu: bunătatea.

Un om integru, cu temeinică zidire sufletească, un caracter de granit, trebue să fie şi bun. Armătura vieţii lui spirituale o formează, în cea mai mare măsură, virtutea bunătăţii. Să iubeşti şi să fii bun cu semenii tăi, e o concepţie de viaţă care lasă în umbră pe toate celelalte. Uitaţi-vă la oamenii buni! Privirea lor caldă şi dulce ca o reverie de primăvară, arată toată imensa comoară spirituală care se ascunde în sufletele lor.

Bunătatea, înainte de oricare virtute, este singura reţetă eficace prin care se pot vindeca metehnele grave de cari suferă lumea de astăzi. Ea trebue, deci, restaurată din nou în prestolul sufletului omenesc. O, desigur, omul nu va putea ajunge niciodată la o bunătate absolută, care să-l facă să escaladeze toate obstacolele păcatului. Fiindcă bun în înţelesul înalt al cuvântului nu este decât Dumnezeu, i-a spus Isus tânărului care L-a întrebat ce să facă pentru a moşteni viaţa veşnică. Sunt atât de multe

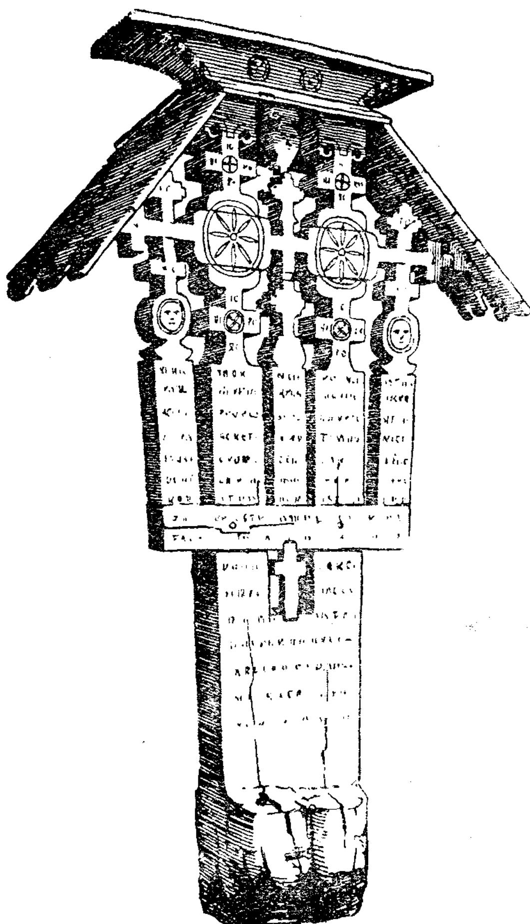
Ouă încondeiate

deficiențele noastre sufletești cari ne întunecă zarea cerului. „Video meliora proboque, deteriora sequor“, spunea odată cu multă amărăciune poetul roman Ovidiu. „Nu fac binele pe care-l voesc, ci răul pe care nu-l voesc, pe acela îl săvârșesc“, spune apostolul Pavel. „Căci după omul cel dinlăuntru mă bucur de legea lui Dumnezeu. Dar văd altă lege în mădularele mele, luptându-se împotriva legii minții mele și dându-mă rob legii păcatului care este în mădularele mele. Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?...“ Da, suntem niște oameni nenorociți, atâta vreme cât vom trăi pe pământul pângărit de fărădelegi. Căci există în mădularele noastre o lege implacabilă care ne face robii păcatului și pe care n'o putem eluda. Dar, cu toate piedecile pe care le întâmpinăm în desăvârșirea ființei noastre spirituale pe pământ, va trebui să ne impunem o sforțare eroică și să facem binele, măcar atâta cât ne îngăduesc puterile noaste mărginite de înfăptuire. Atâta ne cere Dumnezeu. Și vom avea atunci o altă primăvară.

JERTFA

de L. G. MUNTEANU

După negrăite suferințe Fiul lui Dumnezeu și-a dat viața pe cruce pentru mântuirea oamenilor. E uriașă și aproape de nepătruns pentru mintea omenească această jertfă, fiindcă a fost făcută liber. Din momentul venirii sale în lume Mântuitorul a știut că sfârșitul arătării sale între oameni va fi moartea pe cruce. Nicio clipă n'a încercat s'o ocolească. Privește ca un îndemn satanic propunerea lui Petru, de a fugi de ura fariseilor, sau de a se opune lor cu arma. Cu fruntea senină se apropie de cei cari vin să-l prindă. Cu fruntea senină răspunde tuturor acuzelor, fără a tăgădui vreunul din adevărurile propoveduite. In grădina Getsemani spune rugându-se: „Părinte, fă să treacă dela mine acest pahar, dar nu precum eu voesc, ci precum tu voești“. Nu este totuși un fatalist, care merge spre moarte convins că nu o poate ocoli, ci convins că prin moarte o va birui.

Troiță

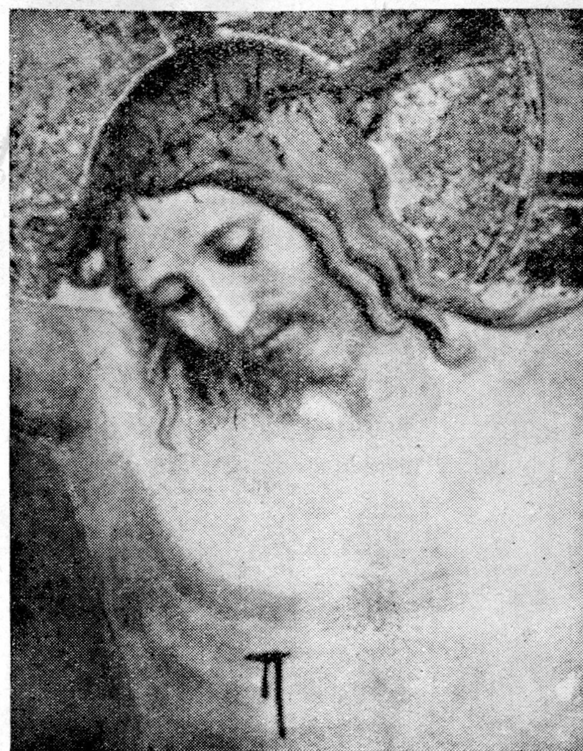
Jertfa Mântuitorului a fost făcută din dragoste netărmurită față de oameni. Pentru noi a venit în lume umilindu-se. Pentru noi a suferit și moartea. Nimeni nu l-a obligat la aceasta, căci Dumnezeu fiind, nimeni nu-l putea sili la o faptă împotriva voinții Lui. Numai din iubirea adâncă și fără de margini a purces jertfa. I-a fost milă de noi, de zbuciumul neputinței noastre, de suferința noastră.

Scopul jertfei Lui este și cel mai înalt ideal spre care a năzuit omul tuturor timpurilor: mântuirea. Omul pierzând, din propria sa vină, fericirea începutului, a râvnit-o neîntrerupt. Pe câte drumuri ale vieții lui n'a căutat-o! A cătat-o în plăcerile simțurilor, în beția desfrâului, în iluzia puterii de stăpânire, în amăgirea bogățiilor, în mândria înțelepciunii pământești. Nicăiri n'a găsit-o. N'a mai putut-o redobândi, fiindcă în sufletul omului nu s'a mai putut sălășlui du-

hul lui Dumnezeu. Fericirea ne-o aduce numai Mântuitorul, împăcându-ne, prin jertfa sa, cu Dumnezeu, coborând duhul lui Dumnezeu în sufletele noastre.

Crucea pătată de sângele Fiului lui Dumnezeu ne cheamă la o viață nouă, la luptă pentru idealul nostru creștin. Drumul crucii să fie și drumul nostru. Nimic bun în viață nu se poate cuceri, decât prin suferință, prin jertfă. Cu cât jertfa este mai curată, scopul ei mai nobil, mobilul ei mai lipsit de interes personal, cu atât și roadele ei sunt mai bogate.

Vai de omul care nu înțelege porunca crucii, care nu-i capabil de jertfă. El este rob trupului, lipsit de puterea de a se însufleți pentru ideea de bine, lipsit de voința de a lupta pentru bine. Sieși nefolositor, pentru semenii lui este o povară. Ferice de cel ce trăește în idealul jertfei din dragoste față de aproapele. Este un conducător în viață, o lumină care luminează, un foc care încălzește, un adevărat ucenic al lui Hristos.

Fra Angelico: Iisus pe cruce

Idealul creștin este întronarea stăpânirii lui Dumnezeu în suflete și în obștea omenească: întronarea înțelepciunii, a iubirii, a dreptății și a adevărului.

Orice alte idealuri omenești, cari nu se încadrează în idealul creștin, nu servesc scopului suprem al vieții noastre. Suferința pentru aceste idealuri este o cheltuială zadarnică.

Azi mai mult decât oricând trebue să ne gândim la jertfa Mântuitorului. In poruncile ei trebue să ne orânduim viața. Din ea să sorbim puterea de luptă și nădejdea triumfului binelui în lume. Suferințele zilei sunt o răbufnire a stăpânirii răului. Prin jertfă binele va birui. O lume nouă, o viață nouă se va înălța din suferință: viața în dreptate și dragoste. Căci precum Hristos a înviat, astfel și lumea va trebui să învie spre fericire. Aceasta-i mângăerea Paștilor pentru tot creștinul care cântă: Hristos a înviat!

STATUTUL ORGANIC ȘAGUNIAN

– Idei dintr'o conferință –

de Prot. Dr. V. SAVA

In Biserica răsăriteană dreptul participării mirenilor la viața bisericească a fost îndeobște recunoscut în cursul vremilor, deși se găsesc glasuri, cari, bazându-se pe o interpretare prea literală a canoanelor, contestă mirenilor dreptul de a se amesteca în trebile cârmuirii bisericești.

Aceste glasuri își justifică atitudinea cu grija de a feri Biserica de laicizare, prin introducerea elementului mirenesc în trebile ei. Sunt însă siliți să recunoască și ei, că împreună lucrarea mirenilor cu ierarhia la deslegarea anumitor chestiuni trece ca un fir roșu prin întreaga organizație a Bisericii ortodoxe, din primele timpuri ale existenței sale și până în ziua de azi. Și asta nu fără temeiu. De altfel laicizarea Bisericii nu e în funcție de cin sau de treaptă, ci de convingerea și de atitudinea pe care o dovedește clerul și poporul credincios deopotrivă față de spiritul și rânduelile canonice ale Bisericii.

Biserica lui Hristos este comunitatea sfântă

care trebue să întrunească în sine, ca într'un organism viu, toate elementele sale constitutive: clerici şi mireni. Toate organizaţiunile bisericeşti din ţările ortodoxe au ţinut seamă de acest postulat, încă din cele mai vechi timpuri, chiar dacă nu în aceeaş măsură.

In Biserica noastră din Ardeal, înaintea Statutului din 1869, acest principiu al colaborării a fost întrucâtva nesocotit.

Ierarhia bisericească rămăsese astfel să se razime numai pe propriile sale forţe şi desigur că insuficienţele vieţii bisericeşti dinaintea lui Şaguna ar fi putut fi înlăturate măcar în parte, dacă clerul în activitatea sa mântuitoare s'ar fi putut răzima şi pe concursul organizat al poporului credincios.

După Statutul organic, zidit pe temelia sfintelor canoane, puterea sacramentală a Bisericii, puterea darurilor divine se revarsă de sus în jos, dela Sinodul episcopesc la episcopi şi parohi. In chestiunile de cult şi disciplină canonică singurul for suprem este Sinodul, iar organele sale de execuţie se alcătuesc din ierarhia preoţească.

Puterea administrării fondurilor şi fundaţiunilor însă pleacă de jos, dela popor, se organizează în parohie, consiliu şi epitropie parohială, se concentrează prin adunarea şi consiliul protopopesc şi urcă sus la adunarea eparhială şi consiliul eparhial, prin alegerea organelor şi aducerea hotăririlor iniţiale, pentru ca de aici să se reverse din nou, ca o ploaie binefăcătoare şi curăţitoare, în formă de legi, regulamente şi dispoziţiuni, asupra organelor inferioare, până la ultimul cătun şi până la ultimul credincios. Pretutindeni e unitate şi armonie perfectă în colaborarea diferitelor organe.

Insuşi Şaguna a caracterizat această armonie, când a spus în 1870, la deschiderea primului Congres naţional bisericesc următoarele: „Nu cunosc şi nu ştiu nicio parte a Bisericii noastre ecumenice, care, ca Mitropolia noastră, după Statutul său organic, să înalţe clerul şi poporul său credincios la acea demnitate individuală şi socială, încât să le poată zice: „Toţi suntem împreună lucrători ai lui Dumnezeu, toţi suntem zidirea Lui şi casa lui şi Duhul Lui Dumnezeu locueşte întru noi. Şi de va strica cineva casa lui Dumnezeu, il va strica şi Dumnezeu pe acela“.

Grija principală a legiuitorului a fost, ca să facă din fiecare credincios un mădular activ şi interesat al vieţii bisericeşti. Această participare directă şi nemijlocită se manifestează în cea mai inferioară celulă a comunităţii bisericeşti, în parohie.

Parohia are o adunare, care lucrează sub preşidenţia parohului şi în care fiecare creştin ortodox este membru, dacă are o viaţă morală neprihănită, n'a fost pedepsit, a ajuns vârsta majoratului şi îşi îndeplineşte îndatoririle morale şi materiale faţă de Biserică. Astfel îi este dat să-şi spună cuvântul în toate chestiunile administrative cari interesează parohia din care face parte. Cu votul lui se aleg pe termen de 3 ani membri Consiliului parohial şi epitropia parohială, asupra cărora exercitează şi un control prin faptul că hotăririle mai importante ale Consiliului parohial, care conduce parohia din punct de vedere economic, fundaţional şi şcolar, pentru a rămânea valide şi executabile, au nevoe şi de aprobarea adunării parohiale. Tot această adunare aprobă socotelile anuale ale parohiei şi ea votează şi bugetul.

Adunările parohiale aleg pe preot şi pe învăţător.

Dar creştinul, membru al adunării parohiale, colaborează în mod mijlocit şi la viaţa organelor superioare bisericeşti. Membri adunării protopopeşti, cari la rândul lor hotăresc viaţa protopopiatului, se aleg din partea mirenească tot de adunările parohiale împărţite în circumscripţii electorale; tot aşa şi membrii mireni pentru adunarea eparhială şi pentru congresul întregei Mitropolii. Deci, în mod nemijlocit, tot credinciosul desemnează două treimi din membri cari compun organele superioare şi numai o treime se elege de către clerici.

La parohie nu există acest raport între mireni şi clerici. Acolo participă la hotăriri toată obştea, în frunte cu preotul; la protopopiat şi eparhii se observă însă proporţionalitatea de $^2/_3$ mireni şi $^1/_3$ clerici.

Legiferarea Statutului organic a întâmpinat destule împotriviri mai ales din partea unor clerici superiori, cari prin votarea lui şi-au văzut periclitate o seamă de drepturi, pe cari până atunci le exercitau singuri, fără niciun sfat al mirenilor.

Dar Şaguna tocmai prin această participare însemnată a elementului mirenesc în afacerile bisericeşti a dat Bisericii ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania o bază canonică largă şi trainică. Faţă de critici stau afirmaţiunile de nerăsturnat ale marelui Mitropolit Andrei, cel mai bun cunoscător al canoanelor, ca şi opiniunile atâtor bărbaţi de seamă din timpul lui Şaguna şi toată posteritatea împreună cu roadele nemăsurate pe cari le-a produs, în sânul Bisericii ortodoxe române şi a neamului, această lege fericitoare.

Să vedem ce spune întâi autorul proiectului de Statut, Şaguna, la 7 Octomvrie 1868: „Iată Domnilor, timpul încetării acelei sarcini grele, care de 20 de ani zăcea pe umerii mei, şi care tre-

Mitropolitul Andrei Şaguna

buia să o suport singur, după poziţia ce o ocup în organismul sfintei maicii noastre Biserici, căci n'am putut să ne organizăm până acum bisericeşte. Cum am condus eu până acum treaba cea grea şi problematică a reînfiinţării mitropoliei noastre, judece prezentul şi viitorul. Dacă câte odată am întrebuinţat octroări, am făcut-o după porunca împrejurărilor, dar nu pentru a stabili un absolutism ierarhic, pe care totdeauna l-am combătut, despre ceeace găsiţi în scrierile mele cele mai lămurite dovezi. Dar astăzi — când ţi-a venit ţie, noule Ierusalime, iarăşi lumina, şi mărirea Domnului peste tine a strălucit — depun cu toată odihna sufletească toată competinţa legislativă şi administrativă a Bisericii noastre naţionale în mâinile Congresului prezent şi a celor viitoare, cari singure sunt reprezentanţele legale şi canonice ale întregei noastre provincii mitropolitane, prin urmare competente a duce şi conduce trebile administrative, economice, bisericeşti, şcolare şi fundaţionale.

Da azi încolo depun şi responsabilitatea pentru ulterioara soartă a Bisericii în mâinile acestui Congres şi a celor viitoare şi mă mângâi că cutez să zic, că nu în deşert am alergat, nici în deşert m'am ostenit. N'am alergat fără să ştiu unde alerg, şi n'am dat răsboi ca şi când m'aş fi răsboit cu văzduhul."

Şaguna a dus o luptă titanică pentru despărţirea Bisericii române ortodoxe ardelene de Biserica sârbească, dela urcarea sa în scaunul arhieresc şi până la 1864, când împăratul Francisc Iosif a binevoit a-şi împlini făgăduinţa dată la 1860 şi 1863 şi a reînfiinţa Mitropolia ardeleană. Înarticularea legii despre înfiinţarea Mitropoliei între legiile ţării a avut loc abia la 1868 prin art. IX de lege. Şi drept consecinţă a acestei legi s'a votat de Congres statutul sancţionat de Rege în 1860.

Opiniunea lui Şaguna despre canonicitatea Statutului se cunoaşte şi din polemica purtată cu episcopul Hacman care îl învinueşte că a procedat anticanonic la convocarea sinoadelor din 1850 şi 1860, invitând şi un număr de mireni.

Şaguna îi răspunde: „1. Noi credem şi mărturisim că n'am vătămat niciun fundament canonic... 2. Noi credem şi mărturisim că am fi greşit şi am fi provocat partide, dacă la soboarele noastre ce am ţinut şi vom ţinea pentru regularea treburilor bisericeşti şi şcolare n'am fi chemat şi n'am chema şi în viitor reprezentanţii poporului eparhial, pentrucă noi aşa ştim, că astfel de manifestaţii nu vatămă nici instituţiile canonice, nici interesele bisericeşti nici vaza cuiva, ci din contră înaintează toate acestea într'un chip folositor".

Alexandru Mocsonyi caracterizează, la 1898, deci după 30 de ani de încercare, Satutul organic aşa: „Principiile fundamentale ale autonomiei noastre bisericeşti sunt pe deplin acomodate înaltei misiuni culturale a Bisericii. Ca o piramidă puternică pe baze largi se ridică organismul acestei autonomii, pe bazele cele mai trainice ale sinodalităţii în treptata sa clădire, şi un spirit blând, spiritul vechiu creştinesc, spiritul patriarhal încălzeşte întreg acest organism de jos până sus, în culmea sa. Clerul şi poporul, preoţi şi mireni, stau pe toate punctele în contactul cel mai intim unii cu alţii, şi prin necontenita cooperare a acestor două elemente constitutive ale Bisericii, decurge întregul ei proces vital. In această autonomie vedem spiritul modern democratic, (unit) cu spiritul vechiu patriarhal, spiritul libertăţii cu spiritul autorităţii, spiritul progresului pe toate terenele cu spiritul unui conservatism înţepenit în toate aşezămintele nestrămutabile ale Bisericii; aici vedem toate aceste principii şi directive, la aparenţă atât de contrare, într'o legătură atât de fericită, cum mai fericită nici că s'ar putea închipui, şi cum, de fapt nici nu se poate găsi la nicio altă biserică"...

Prin strânsa colaborare legală între clerul şi poporul Bisericii ortodoxe din Ardeal, această Biserică a devenit casa cea caldă a tuturor fiilor săi.

Această casă comună trebue să o cinstim şi să o păstrăm, pentrucă ea asigură adăpost şi mântuire sufletelor bântuite de valurile acestei lumi pline de zbucium, de osteneli şi de trudă.

NEPĂSARE

de FREDO SORDONI

Pe dealul din Ierusalim
a rămas Iisus pe cruce
și doi tâlhari.
E cerul gol
și liniștea se lasă iară
domol
ca'n fiecare seară.

Pe străzile întortochiate
cu scoborâșuri,
prin cetate,
sunt oameni care se tocmesc
și sunt femei, în drum spre casă,
care vorbesc cu voce groasă
de neajunsuri
de nevoi
și de copii cu frunți prea grele
și cu picioarele prea moi.
Prin ușile cu praguri joase
se văd
în pâlpâiri
prin case
lumini
și'n jurul lor flămânzii
cu bliduri fumegânde'n mâini
se ceartă pentru cea mai mare
și mai gustoasă dintre pâini.

Pe dealul din Ierusalim
a mai rămas Iisus pe cruce
și doi tâlhari.
E cerul gol
și liniștea se lasă iară
domol
ca'n fiecare seară.

PRIMĂVARĂ

de IONEL BULBOACĂ

Primăvară, deschide-ți zăvoarele,
Să intre bucuria și soarele;
Să-ți calce ghioceii, umbrele
Și cucii să-ți gâcească tainele;
Cu aur cald florile să te semene
Și frunza verde 'n codru te legene.

Primăvară, deschide-ți toți mugurii,
In cari ți se ascund florile și... strugurii.
Sta-voi strajă pe toate cărările,
Să nu-ți fure nimenea comorile;
Dorul meu săruta-ți-va urmele
Dragostea când își va mâna turmele...

Luchian: Flori

CIUMA

de GH. I. OAGĂ

Ionu Alesenilor din Hârtoape trăgea după el, legată de un capăt de funie, spre târgul din Păgubeni, singura văcuţă ce-i indulcia amarul vieţii, dacă s'ar putea numi viaţă şi a lui. Căci şapte guri de hrănit, şapte de îmbrăcat şi de încălţat, om să fii ca să le poţi dovedi, nu un neom ca el. Până era sănătos şi el şi Ivrozâna alergau din noapte în noapte şi din deal în deal. Inodau şapte capete la olaltă, dar ce pune pe masă aveau şi nu le crepa obrazul, când mai ieşiau între oameni sau mergeau la sfânta biserică.

Dela o vreme însă parcă-i făcut. Când să dea un pas înainte, iaca dă trei înapoi.

Şi aşa omul târându-şi terfele şi pe Mândraia după sine depăna în gând cele ce le-a pătimit numai de un an încoace. Pe Joiana a împins-o hăramul de vacă a lui Cocoloş în ştiolna din Coastele Malului şi a făcut-o nevacă, de a trebuit s'o dea de pradă la Coapăla, că de vândut nu poate spune că a vândut-o, dacă jidul nici până astăzi nu i-a dat toţi banii. Şi pe care i-a dat, i-a dat griţăreşte de nici de ei, aşa puţini cum le-a fost târgul, nu şi-a cunoscut nimic.

Şi ce iosag de vacă era Joiana! Apoi scrofiţa, la care s'a uitat ca la ochii din cap, a lepădat încă cinci purcei mândri şi graşi ca lostonul. Şi nu mai avea de purtat decât trei săptămâni.

A vândut-o la Tăierea lui Ioan în târgu dela Băneşti. Abia a putut cumpăra pe ea doi şoldani. Incă bani de ţădulă a luat împrumut dela cumătru Ilisie. Purceaua a lăsat-o afară iar măscuraşul l-a băgat în coteţ ca să ucidă de Crăciun şi el ca tot creştinul, barem un hâţ de purcel. Numai bostan cât i-a fiert biata Ivrozâna înainte de a pica pacostea pe ea. A văzut el bine că se întind copiii şi la cucuruz şi-i duc pe de-a tupa, dar s'a făcut că nu vede. Că tot nu-i era în pagubă, dar se vede că nici a bună. Seara vorbeşte omul cu Vasilie, cu boactăru, ca să vie deminecioară şi să-i pârjolească acel porc. Ii dă de mâncare chiar el, puţin, aşa ca să-l ogoaie şi să nu roadă într'una la troacă. Ba după ce a băut hălbele a aruncat încă tocul cu flitul. Cine şi-ar fi putut aduce aminte ca demineaţa să-l afle ţeapăn. Apoi nu-i asta făcătură? Hm! Hm! Na, cu ce să aştepţi tu sfântul Crăciun? Brânză nici de leac. Ia, cu un păhar de lapte dela biata Mândraia. Dar şi asta-i bătrână şi mânzătură, abia dă să-şi ude copiii câte un bruş de mămăligă.

Apoi nici tu fasole, că o apucat-o bruma încă necoaptă, nici tu cartofi că cu ploile nesămuite i-a putrezit Dumnezeu acolo în pământ.

De n'ar fi fost aceste, pe celelalte le-ar mai uita omul. Că şi biata Ivrozâna cu junghiurile ei, mai pune pe ele câte o cârpă cu apă rece şi o mai îngădue o leacă, barem să se poarte pe acoale prin casă, dela masă până la vatră, iar pe copii, până mai pot tuşi nu-i duce popa. Numai el o duce tare greu cu mătricii. Când se schimbă vremea, e gata să moară nu alta. Tot se miră, ce boală fără leac să fie şi mătricii ăştia şi din ce pricină s'au legat tocmai de el. Numai Ana Bechentului i-a făcut ceva. Tot a auzit el vorbindu-se despre ea că leagă şi desleagă. Ba farmecă şi desfarmecă, da a socotit că-s vorbe muiereşti. N'a putut crede – una cu capu. Dar din demineaţa când a găsit la el în târnaţ motroaşca aceea şi a dat cu piciorul în ea, de atunci se ţine el că zi bună nu mai are. Parcă îşi aduce aminte că atunci a simţit el o săgetătură prin fluerul piciorului şi i s'a strâns în pulpă o joludă aşa ca o nucă. Numai a Bechentului trebue că i-a făcut de iaca şi acum s'a pornit cu noaptea în cap că abia îşi trage terfele după el, şi până la Păgubeni sunt nouă dealuri şi nouă văi.

– Uite, uite că nici ţipenie de om pe drum,

gândeşti că nu-i mâine zi de târg la Păgubeni şi uite că am ajuns la podul Hereuşului. Aici îi între hotarele Jumulenilor şi a Scoruşenilor... Fa-cu-mi cruce că văd un om înaintea mea. Dar par'că vine încoace. Nici aci n'oi avea noroc de tovărăşie. Oare ce fel de om să fie că tare-i mare cât o mătăhală. Văd că s'a oprit. Doamne fereş-te-mă de rău! Hai Mândraie, hai, că ne apucă ziua pe drum.

A spus Ion vorba aceasta ca să i se pară că nu-i tocmai singur şi şi-a întors capul spre Mândraia ca şi cum i-ar cere ajutor şi curaj.

Bohândeaţa stă nemişcată în mijlocul drumului.

Ion îşi târăe picioarele unul după altul, dar par'că tot pe loc stă. Piciorul cu mătrici s'a făcut greu ca de plumb. Urechile îi vâjâe.

Vrea să strige, dar gâtlejul ca înşfăcat de o mână noduroasă nu dă glas.

Bohândeaţa se mişcă. Vine către el.

– Te duci la târg, bade?

– ?..

– Cât ceri pe vacă?

– ?

– Uită-te la mine şi ascultă ce-ţi spun. Vei ajunge în târg. Nimeni nu te va întreba de ce te-ai dus cu ea. Dar la spartul târgului vei vinde vaca cu 20 de mii. Să-mi cumperi trei rude de jolj. De seară, când te vei reîntoarce, te aştept tot aci, să mi le dai. Ţine bine în minte ce ţi-am spus.

– Când şi-a venit Ionu Alesenilor în uări, bohândeaţa nu mai era nicăiri. Dar că a fost aevea şi nu arătare, mărturie sunt cuvintele bohândeţei cari îi ţiue în urechi ca o flaşnetă.

Cât a stat înlemnit acolo la podul Hereuşului, între hotare, nu şi-a putut da seama.

A voit să-şi ducă mâna la frunte ca să şteargă broboanele reci de sudoare. Dar capătul de funie cu care trăgea după el pe Mândraia i-a oprit mâna la calea jumătate. Smucitura l-a trezit şi privind spre Mândraia a văzut că ea rumega liniştit.

Când a fost pe la hodăile Nimei, l-au ajuns din urmă şi alţi târgari. N'a spus nimănui nimic din ceeace a văzut şi a auzit, pentrucă nici el nu mai ştia dacă a fost vis sau aevea şi îi era groază şi de gura lumii care l-ar fi putut lua în râs.

Luându-se la vorbă cu ceilalţi târgari nici n'a luat bine seama cum a ajuns în târg. Dar cuvintele bohândeţei le ştia acum pe de rost de atâtea ori se învârtiseră în creerul său.

In târg forfotă şi hărmălae, curat ca în târg.

In jurul lui Ion se bat palme, se încheie învoieli.

– Nici un ban nu dau mai mult. Da nu vezi, creştine şi om de omenie, că şi părul e întors pe ea de slabă ce-i?

– Atunci de ce vrei să o cumperi?

– Nu-i stricată?

– Măi omule! Mă ştii cine-s şi de unde-s.

– Nu laşi nimic?

– Am băgat cam multe marhe pe iarnă şi nutreţ am avut puţin şi rău. Fânu l-am făcut tot printre ploi. De paie nu se îngraşe nici caprele.

– Tare-i potrivită cu a mea.

– Ii numai de doi viţei şi lapte numai atâta să-mi dea Dumnezeu la casa mea cât dă asta.

– Iţi mai dau o sută bună pe deasupra. Mai mult nici un ban.

– Mai pune una şi adălmaşu.

– Ţine palma – încă o sută bună, da adălmaşu dela dumneata.

Şi aşa, sfârnarii umblau prin târg, printre vite, ca furnicile când vine ploaia.

Se făcuseră vânzări şi cumpărări ca niciodată. Numai de vaca lui Ionu Alesenilor nu se apropiase încă nici barem un întrebător, dar mite vreun cumpărător. Şi lumea începuse a se urni spre casă. Târgul era la spart. Cei din Hârtoape ce au adus tot au vândut. Unul sau doi au cumpărat în loc şi erau şi ei gata de drum spre casă.

Ion era şi nu era acolo. Nu se mai gândea la planul pe care şi-l făcuse încă acasă cu Ivrozâna, ca să vândă pe Mândraia că şi aşa-i bătrână, să mai rupă vreo doi bani pentru nevoile casei, pentru sare, ceapă, că vine sfântul post al Paştilor, şi câţiva să lase în chimir şi pentru Dochiţa, că de acum îi feciorîţă şi ea şi are de ieşit între tineretul satului, iar cu ceilalţi să cumpere două viţeluci, fie cât de slabe, dar să nu rămână fără picior de iosag pe lângă casă.

Vorbele bohândeţei îi ţiuesc mereu în urechi.

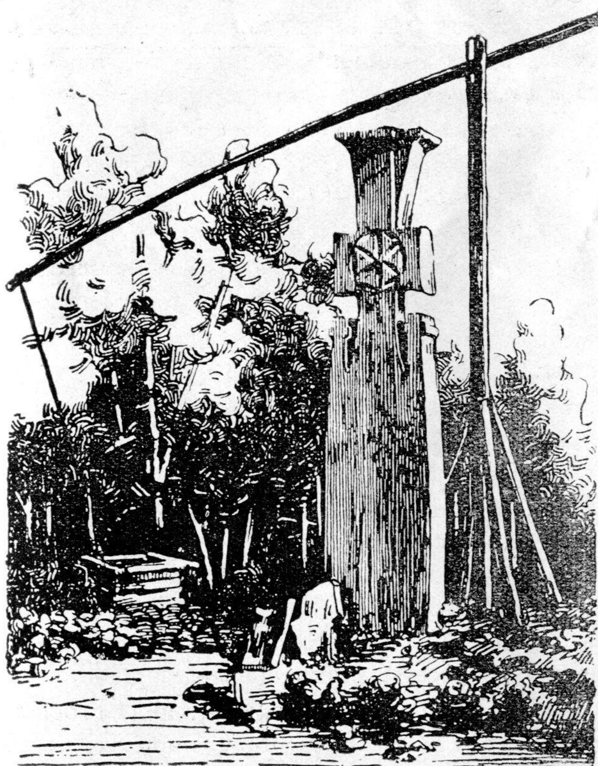
Să mai fi fost până la zece capete de vite în târg, când iată că vine un om aţă la Ion. Nici nu se uită bine la vacă şi îl întreabă cât cere pe ea. Ion, mai mult cu gura de jumătate, îngăimează un răspuns gâtuit: *douăzeci de mii.*

Omul n'a mai zis a doua oară cuvânt, ci a bătut palma lui Ion, zicând: Să ai noroc de bani iar eu de iosag. I-a numărat suma, şi-a luat pe Mândraia cu funie cu tot – şi pe aci ţi-e calea la vale. Cei câţiva hârtopeni au făcut şi ei împreună cu Ion ochi mari, zicând: Ce să fie asta, că numai minune poate fi!

Ion s'a făcut pierdut de ei prin târgul de şetre.

S'a dus la una cu pânzeturi. A târguit 3 rude de jolj. Le-a plătit şi le-a băgat în traistă.

Ceilalţi hârtopeni sosiseră de mult acasă, iar

Margine de sat

vestea despre târgul norocos ce a dat peste Ionu, Alesenilor, tocmai la gătatul târgului, încunjurase de multe ori satul, dar Ion era încă tot în Păgubeni, mutându-se dela o şatră la alta.

Pe înserat a luat-o şi el aţă spre casă, apucând pe cărarea de peste Furdulaua, ca să iasă tocmai între hotare, la podul Hereuşului.

Ceilalţi târgari n'au lăsat drumul pentru cărare, aşa încât Ion s'a pomenit iarăşi singur la întoarcere ca şi la venire.

Incă era pe fânaţe când se înoptase de-a binelea. Dar Ion par'că nu mai era el neomul, beteag şi şontorog. Sbura, nu alta.

Iată-l ajuns în drumul de ţară. Tocmai la locul numit aştepta bohândeaţa.

– Bine ai făcut că m'ai ascultat. Că de n'ai fi făcut cum ţi-am spus, atâta om ar fi murit încât nici să-i îngroape n'ar fi jioit.

– *Eu sunt Ciuma!*

Şi zicând acestea, a întins mâna. Ion a scos cele trei rude de jolj din traistă şi le-a dat Ciumei şi Ciuma s'a făcut nevăzută.

Din ziua aceia lui Ionu Alesenilor toate i-au mers în plin.

Cu banii de pe Mândraia a cumpărat la târgul Paştilor dela Bogata două viţele mici şi păroase ca nişte capre. Dar cum au intrat în ocolul lui Ion, par'că şi-au schimbat faţa. După trei săptămâni a trebuit să le pună ciucuri roşii în cozi şi la urechi ca să nu le deoache cineva, căci seara când venia ciurda de albe în sat, oamenii îşi întorceau capul după viţelele lui Ion, atât erau de formoşe şi una ca alta. Nici ciurdarul nu putea să spună la repezeală care-i Vireana şi care-i Lunaia.

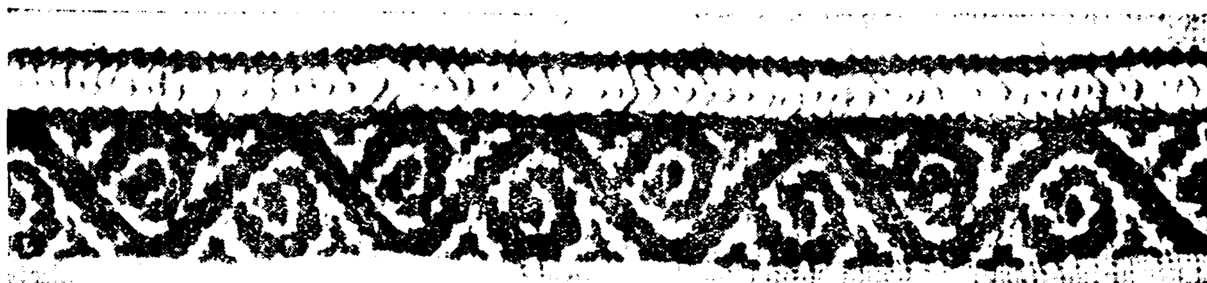
Apoi cu ce i-a mai rămas şi-a pus casa în rând şi a putut împlini toate voile Ivrozânei pe care au lăsat-o junghiurile ca luate cu mâna. Copiii înzdrăveniţi ca la poruncă, să-i fi ţinut tot cu sâmburi de nucă şi nu erau mai rumeni! Şi pe el l-au mai îngăduit cârceii. Il cearcă tot mai rar.

Iar oamenii unde se întâlneau doi la un loc, a doua vorbă ce o legau era despre norocul lui Ionu Alesenilor adus în casa lui de banii de pe Mândraia.

Ci Ion ţinea taina încuiată cu şapte lacăte în adâncul inimii sale. N'a mărturisit-o nici Ivrozânei. Dar era fericit: cu cele trei rude de jolj, cumpărate pentru cămaşa Ciumei, a mântuit satul şi toate cranele acele de năpasta ce era să cadă peste capul lor.

Port românesc din Ardealul de sus

Femeile și patimile Mântuitorului

de EMIL NICOLESCU

Cetind cu atenție istoria Patimilor Domnului, rămâi adânc impresionat de galeria tipurilor bărbătești de talia trădătorului Iuda, a lui Pilat cel lipsit de energie, a voluptosului Irod și a cetei însetate de sânge a cărturarilor. Și involuntar iți pui intrebarea: Ce s'a ales din mulțimea care-l făcuse acea primire triumfală, numai cu câteva zile inainte, aclamându-l așa de frenetic cu prilejul intrării Lui in bătrâna cetată a lui David din Dumineca stâlpărilor? Cum, toată lumea aceea delirantă de bucurie și admirație la venirea Proorocului, s'a conjurat acum impotriva Lui, și nu se află nime, care să-i ia apărarea, schițând cel mai slab gest care să-l incurajeze, sau cel puțin să-i aline durerile?

Din fericire pentru neamul omenesc, astfel de inimi recunoscătoare s'au aflat. Insă ele nu fac parte din rândurile bărbaților, ci ele au aparținut acelei părți din omenire, care totdeauna s'a distins prin curățenia și nobleța sentimentului, prin căldura recunoștinței, prin sinceritatea admirației și prin profunzimea evlaviei. Iar deținătoarea acestor comori a fost femeea de totdeauna, care 'n gingășia și frumuseța ei sufletească n'a putut uita marea binefacere săvârșită față de dânsa de Celce-a ridicat-o din starea de adâncă umilință in care se afla ea până atunci.

Prima femee care a fost sortită să joace un rol in istoria pătimirii Domnului, a fost soția lui Pilat. Scena s'a petrecut in timpul judecății. Mântuitorul se afla inaintea lui Pilat, iar in jurul lor, ca o mare infuriată, urla mulțimea părâșilor. Și pe când Pilat era incă nedecis, s'a apropiat de el un curier trimis de soția lui, impărtășindu-i aceste cuvinte: „Nimic să nu ai cu dreptul acela, căci mult am suferit azi in vis pentru el". (Mat. 27, 19).

Iată, in sfârșit, pe cineva, care 'ndrăznește in mijlocul acelei mulțimi orbite de ură, să ia apărarea celui pârit, numindu-l „drept".

Cine era această femee? Referitor la aceasta niciunul din cei patru sfinți evangeliști nu relatează nimic, precum nici despre faptul, cum a primit Pilat această intervenție neașteptată. Știm numai din tradiție, că se numea Claudia Procula. Iar dacă ar fi să ne luăm după nume, se poate să fi fost din celebra familie Claudia, care se bucura de mare trecere la Roma. In sprijinul acestei presupuneri se poate invoca faptul următor: După vechea lege Appia, proconsulilor nu le era permis să-și ducă soțiile cu ei in provinciile, unde aveau să funcționeze. Dacă'n cazul de față s'a admis o excepție dela această regulă generală, e un indiciu, că numai cineva cu mare trecere va fi putut exopera o invoire specială de acest fel dela impăratul Tiberiu. De altfel aceasta n'are importanță, precum n'are nici motivul care o va fi indemnat să intervină. Importanță are numai fapta ei, c'a indrăsnit să pună un cuvânt bun in favorul lui Hristos, atunci când toată lumea era impotriva Lui.

A doua femee care a stat alături de Iisus compătimindu-l in suferință, a fost Veronica. Despre ea sf. Scriptură nu face nicio amintire. Dar tradiția dintru inceput pomenește pe această femee milostivă, care'n duioșia ei n'a putut să rămână indiferentă, văzându-l pe Hristos istovit sub povara crucii, ci a căutat să-i vină in ajutor, așa cum a putut, alinându-i suferințele. Făcându-și loc prin mulțime, s'a apropiat de El și I-a intins marama să-și șteargă sudorile ce-i curgeau pe fața obosită și chinuită. Iar când Domnul i-a dat indărăt marama, pe ea a rămas intipărit chipul feței Sale insângerate. In viforul răutății batjocoritoare, această scenă de duioasă compătimire este impresionantă.

Urmându-și mai departe drumul Calvarului, intr'o stradă a dat peste o ceată de femei „cari

se băteau în piept şi îl jeleau" (Luca 23, 27), tot în semn de profundă compătimire. Era durerea sinceră manifestată de aceste mame, cari îşi reaminteau acele scene, când marele Proroc se întreţinea cu copilaşii lor nevinovaţi, împărtăşindu-i de-o deosebită atenţie şi învăluindu-i în privirea iubitoare a ochilor Săi blânzi. Şi atunci, cum să nu deplângă ele pe acest prieten aşa de binevoitor al odraslelor lor?

Dar El nu era numai prietenul copiilor lor, ci şi al lor, pentrucă înainte de El nici un învăţat nu le-a acordat atenţia deosebită de a le permite să-i asculte doctrina sau să li-o expună chiar. Iisus Nazarineanul însă da, căci El le-a înţeles şi le-a preţuit; de aceea le-a ridicat din starea de umilinţă, de robie morală şi fizică, punându-le pe aceeaş treaptă cu bărbaţii.

Prin bocetul lor însă femeile nu şi-au exprimat numai durerea, ci ele au dat dovadă şi de curaj, de curajul de a-şi mărturisi compătimirea. Căci nu era un lucru chiar aşa de uşor, ca nişte femei slabe să se 'mpotrivească soldaţilor, slugilor şi acelei mulţimi înfuriate. Unde-s apostolii? Au fugit. Unde-i Petru cel tare ca stânca? S'a lepădat. Unde-s cei vindecaţi? Au dispărut. Numai femeile (şi Ioan) au îndrăznit să stea alături de Cel osândit, care nici în acele clipe dureroase nu s'a gândit la Sine, ci privindu-le cu ochii pătrunzători, le-a adresat câteva cuvinte de îmbărbătare: „Fiice ale Ierusalimului, nu mă plângeţi pe mine, ci vă plângeţi pe voi şi pe copiii voştri". (Luca 23, 28).

Iar când, pironit pe cruce, şi-a rotit privirea obosită peste mulţimea zgomotoasă care nici chiar în acele clipe de chinuri n'a fost încercată nici de cel mai vag sentiment de 'nduioşare, a descoperit, retras puţin mai la o parte, un grup de femei în prada celei mai desnădăjduite dureri, având în mijlocul lor pe Prea Curata Fecioară Maria. Era acelaş grup care a luat hotărîrea, ca 'ndată după trecerea Praznicului să vină şi să-i ungă trupul neinsufleţit cu miresme binemirositoare, dând cinstea cea mai de pe urmă Aceluia, care le-a luminat mintea spre înţelegerea adevăratului rost al vieţii.

Aşa au înţeles femeile să-şi dea tributul lor la marea tragedie consumată pe Golgota, participând prin lacrimi vărsate pe calea Celui osândit.

E drept că femeile plâng mai uşor decât bărbaţii. De multe ori plâng pentru o nimica toată. Dar de astădată fiicele Ierusalimului au avut motiv serios să plângă. Simţul intuitiv, aşa de desvoltat la femei, despre care se spune că nu înşală, le-a spus că Cel batjocorit şi osândit pentru ele a însemnat ivirea zorilor unui alt veac, El fiind aurora emancipării lor. De aceea lacrimile lor au fost mai de preţ decât cele mai scumpe nestemate. Şi prin acest gest spontan ele s'au aşezat la loc de frunte în cinstirea neamului omenesc.

DUMNEZEU

de VIRGIL ŞOTROPA

Peste trufaşe cetăţi,
Peste largi pustietăţi,
Peste zgomotoase mări,
Depărtări;

Peste goale 'nchipuiri
Peste vane năluciri,
Peste-a zilelor părere,
Şi himere;

Peste-al oştilor avânt,
Peste-al regilor cuvânt,
Peste-a nopţilor tăcere,
Şi mistere;

Peste veacuri, peste ţări,
Peste aştri, peste zări,
Peste-a timpului cărare,
Şi hotare; —

Se ridică naltul far,
Pe al vremilor altar,
Al eternităţii Zeu:
Dumnezeu.

Fete în port naţional

LEGENDĂ

CHIPUL DOMNULUI

de D. E. SÂNICOARĂ

Invățătorul fusese judecat, murise răstignit pe cruce și înviase din mormântul săpat în stâncă de Iosif din Arimateia; apoi, după patruzeci de zile, se înălțase la cer. Pe zi ce trecea apostolii erau mai dornici după Domnul. Se împlinise anul dela moartea cea de bună voie a Domnului și ei se adunaseră să se roage împreună.

– De acuma nu vom mai vedea fața Invățătorului – se tânguiau cu toții.

Cu asemenea prilejuri, toți erau cuprinși de dorul feței Invățătorului. Niciunul însă nu suferea atât de cumplit ca apostolul Ioan. Și era de înțeles. Era doar cel mai tinăr. Poate de aceea a și fost iubit de Domnul cu atâta duioșie sfântă.

– De ce plângi, Ioane, frate iubit întru Domnul? întrebă Apostolul Petru. Ce-i cu tine? Ai slăbit de când nu te-am văzut. Ce te doare?

– Părinte Petre, răspunse Ioan cu suspin în glas, nu mai pot de dorul Domnului. Vreau să văd pe Mântuitorul meu, pe Domnul meu. Nu mai vreau să trăesc fără de El. Mi-e dor de moarte după fața Lui... Vreau să-mi razim capul de pieptul Lui, să-mi pun urechea pe inima Lui care m'a iubit mai mult decât mama mea și decât tatăl meu. O, Părinte prea bune, dacă ai știi ce se petrece în inima mea, ai înțelege de ce sunt trist și din ce pricină mă găsești slăbit. Da, sunt bolnav. Mi se topește inima de dorul Domnului meu. In acest dor s'a veștejit floarea tinereții mele. Ziua umblu plângând pe locurile unde L-am însoțit. Caut pe pietre și prin nisip urma picioarelor Lui și plâng așa, fără să vreau, la tot pasul. Noaptea, Părinte Petre, nu pot dormi de dorul dulcelui meu Isus. In scurtul meu somn, mă visez mergând pe urmele pașilor Lui, prin lanuri de grâu, îl aud cuvântând, îl văd umblând pe mare, trec după El pe sub smochinul cel blăstămat, trec cu El prin Gadata... Voesc să-i vorbesc, să-i prind mâna, să i-o sărut; dar, vai, visul meu dispare cu farmecul mângâetor și trezindu-mă simt dorul și mai arzător. Zadarnic încerc să-i stâng focul prin apa lacrimilor mele. Se vede că ele sunt prea fierbinți și nu-mi aduc nicio alinare. O, de-am avea măcar chipul Lui! Dar nu-l avem...

– Nu mai plânge, frate Ioane! – încearcă să-l mângâe Petru. Uite, este aici Luca; chiar acum îl vom ruga să ne zugrăvească chipul Domnului, ca văzându-l, alinare să aflăm cu toții; iar chipul îl vom lăsa mereu la tine.

– Eu... eu... să mă iertați, iubiți frați, întrerupse Luca, nu pot să fac nimic. Este cu neputință oamenilor să zugrăvească chipul Domnului. Cum voi isbuti eu acum, când nu am înaintea mea fața Mântuitorului nostru? Nu vă mai amintiți că, încă în viață fiind Invățătorul, zadarnic am încercat de trei ori să fac un chip al Domnului, la stăruința câtorva femei cuvioase? De trei ori zugrăvit-am fața Domnului și de trei ori trebuit-a să văd cu mâhnire, că nici una nu semăna cu prea frumoasa Lui față... Plâng și eu cu voi de dorul Domnului, dar ajuta nu pot dorinței voastre.

Apostolul Ioan însă era tot nemângâiat. Curgerea lacrimilor lui a stârnit potop de lacrimi și în ochii celorlalți sfinți apostoli.

Trei zile au petrecut în ajunări, în post și rugăciuni. Trei zile au petrecut în plâns cu lacrimi amare și stăruind cu rugămintea către fratele lor Luca, să se apuce de zugrăvirea chipului dorit al Domnului. Și sfântul Luca s'a lăsat înduplecat.

Acum fiecare din apostoli venea să dea sfaturi, lămuriri și planuri de felul cum ar dori să fie îmveșnicită fața Domnului, în cadrul chipului dorit. In amintirea fiecăruia, fața Invățătorului stăruia sub altă și altă înfățișare... Dar plânsul nu înceta.

– Fraților, zise Petru. Să nu mai plângem; să ne mângâem inimile noastre întristate cu bucuria cuvintelor Domnului și Dumnezeului nostru: „Fericiți sunt ochii voștri că m'au văzut și fericite urechile voastre că m'au auzit". Nu uitați nicio clipă că Domnul ne-a spus: „Iată Eu cu voi sunt până la sfârșitul veacurilor". Nu se cade deci să ne întristăm noi, cari cer nou și pământ nou așteptăm, după a Lui făgăduință.

– Eu – zise Sfântul Ioan – cu dorință mare doresc să fie făcută fața Lui așa cum am văzut-o în ziua când m'a luat cu Sine pe Munte, însoțit fiind de Petru și de Iacob, unde se ruga. Așa aș dori să-i strălucească chipul, cum strălucea atunci fața Lui... Sau să fie așa de

dulce ca în seara Cinei celei de taină, când mi-am așezat capul pe pieptul Lui.

In timp ce și alți apostoli își spuneau dorințele, Sfântul Luca luând o scândură netedă și albă, începu să deseneze cu cărbune negru fața Domnului. Nu făcuse decât câteva trăsături, și deodată cu toții văzură minunea: pe scândură apăru fața frumoasă și plină de viață a Mântuitorului.

Și nu puțină mângăere s'a sălășluit în inimile sfinților apostoli, cari s'au încredințat încă odată, că Dumnezeu șterge lacrimile tuturor celor ce cu dor se doresc după Hristos și după dulceața cereștii lui împărății.

Stânga — Leonardo da Vinci: Din „Cina cea de taină"

Pictura italiană din secolul XV

– Renașterea la Florența –

de C. MUREȘANU

Pictura din trecento, cu stângăciile și reminiscențele sale medievale, e pătrunsă de idealul moral al umanismului franciscan. Quatrocentoul va aduce emanciparea picturii de sub preocupările medievale: misticismul va fi înlocuit de realism, cercetarea naturii și a omului va deveni obiectul tuturor preocupărilor artistice. Schimbarea aceasta nu s'a produs brusc, etapele ei se pot urmări în operele câtorva pictori din prima jumătate a veacului al XV-lea, cari au lucrat la Florența, unde tradiția lui Giotto era încă destul de puternică.

Pictorul care întrunește atât calitățile unui întârziat primitiv, legat de tradiția trecentoului, cât și pe cele ale unui precursor al Renașterii, este Fra Angelico.

Guido di Pietro, cunoscut sub numele de *Fra Angelico,* s'a născut în 1387. In anul 1407 a intrat în ordinul călugărilor Dominicani dela Fiesole. Până la vârsta de 35 de ani Fra Angelico lucrează în special miniaturi pentru ilustrarea cărților bisericești. Intre 1409–1418 ordinul Dominicanilor e gonit dela Fiesole și se refugiază la Foligno în Umbria. Din această epocă datează, între altele, tablourile lui Fra Angelico, „Bunavestirea" și „Inchinarea magilor", astăzi păstrate la muzeul San Marco din Florența. Tablourile acestea ne arată pe Fra Angelico drept continuator al tradiției lui Giotto și influențat totodată și de pictura sieneză. Culorile întrebuințate amintesc de cele ale miniaturilor pictate în tradiția sieneză.

După 1430 Fra Angelico pare să fie preocupat de cercetări tehnice; perspectiva, volumul sunt problemele ale căror deslegare o caută. Arhitectura Renașterii, cu motivele sale antice greco-romane, apare în diferitele sale tablouri. Din această epocă de după 1430 datează minunatele lucrări păstrate astăzi parte la Florența, parte la Louvre, intitulate „*Incoronarea Sf. Fecioare*". Impărțirea tablourilor în două planuri, așezarea per-

Ghirlandajo: Lucreția Tornabuoni

sonagiilor în grupuri aproape simetrice, amintesc de întârziate influenţe bizantine; totuşi, volumul, perspectiva, culorile, sunt rezultatul noilor preocupări artistice ale Renaşterii.

Intre anii 1439 şi 1445 Fra Angelico lucrează la mănăstirea San Marco din Florenţa, care fusese dăruită Dominicanilor de către Cosimo de Medicis, stăpânul cetăţii în acel timp. Frescele cari decorează refectoriul şi chiliile sunt poate cele mai frumoase lucrări ale lui Fra Angelico. Desenul sigur, figurile de o frumuseţe ideală, tonurile delicate, peisagiile toscane pline de lumină, dar mai ales emoţia cu care sunt pictate aceste fresce, fac ca ele să fie considerate ca primele lucrări ale Renaşterei florentine. Scene ca „Răstignirea" sau „Paradisul" sunt poate mărturisirea cea mai înaltă a creştinismului în pictură.

Vasari ne povesteşte că Fra Angelico nu revenea niciodată asupra unei picturi odată terminate, fiindcă avea convingerea că mâna lui fusese condusă de voinţa lui Dumnezeu. Nu începea niciodată o lucrare fără să-şi fi făcut rugăciunile, şi se spunea că n'a pictat nicio scenă de „Răstignire" fără să fi fost mişcat până la lacrimi.

Spre sfârşitul vieţii sale Fra Angelico este chemat la Roma, unde decorează cu aceeaş emoţie capela lui Nicolae V., cu scene din viaţa Sf. Ştefan şi a Sf. Laurenţiu. In 1455 moare la Roma acest mare poet al picturii florentine, după o viaţă plină de muncă şi de modestie, fericit că talentul său a putut să-l ajute să preamărească pe Dumnezeu.

Alături de Fra Angelico, pictori ca *Gentile da Fabrino* (1370-1427), *Antonio Pisanello* (1397-1455) ilustrează tendinţa de realism care începe să preocupe din ce în ce mai mult pe artişti.

Inceputul secolului XV. e agitat de luptele partidelor politice în cetăţi pe deoparte şi de rivalitatea diferitele cetăţi italieneşti pe de altă parte. Adevărata desvoltare a artelor se realizează numai atunci, când în cetăţile italiene se restabileşte pacea şi se pune capăt luptelor interne. Cele mai multe dintre aceste cetăţi vor fi conduse de tirani, însă dictatura acestora se va sprijini totdeauna pe popor în dauna nobililor şi va putea să existe atâta timp, cât va putea asigura o bunăstare generală. Astfel la Florenţa Cosimo de Medicis pune capăt revoluţiilor şi neînţelegerilor dintre familiile conducătoare ale cetăţii şi inaugurează un regim de pace şi de prosperitate, de care artele vor profita în primul rând. Florentinii devin în scurt timp cei mai bogaţi bancheri şi neguţători ai timpului, pânzeturile şi mătusurile lor sunt căutate în toată Europa.

Bancherii florentini îmbogăţiţi încep să se intereseze de studiul limbilor, curiozitatea de a cunoaşte cât mai mult devine preocuparea de căpetenie a acestor oameni. Familiile mari ca Strozzi, Pitti, Tornabuoni rivalează în comenzi de palate, de tablouri, de lucruri de artă. Poporul participă şi el la aceste manifestaţii, fiindă familiile amintite se întrec în aranjarea cortegiilor istorice cari se fac cu foarte mult fast, în văzul populaţiei florentine.

Lorenzo Medicis, supranumit Magnificul, pentru protecţia pe care a dat-o artelor din timpul său, reuşeşte să grupeze în jurul său pe poeţii, savanţii şi artiştii timpului. Nu e de mirare deci, că artele cari au găsit în Florenţa din quatrocento un climat unic pentru desvoltarea lor, au produs opere dintre cari unele n'au fost întrecute nici până astăzi.

Studiul corpului omenesc începe să preocupe mai întâi pe sculptori ca Donatello, Lorenzo Ghiberti, Luca della Robbia, apoi pe pictori ca Masaccio şi Ucello. Alături de acest curent realist care călăuzeşte în special pe sculptori, un al doilea curent al inteligenţei care transformă totul în abstract – care ocupă pe filosofii şi poeţii epocei – va influenţa mai mult pe pictori. Aceste două curente vor putea fi urmărite în decursul secolului în operele pictorilor florentini şi vor ilustra admirabil preocupările cercurilor artistice din acea vreme.

Contemporan cu Fra Angelico, ultimul mistic întârziat, *Masaccio* (1401-1427) poate fi considerat ca iniţiatorul picturii moderne. Masaccio, care moare tânăr, la vârsta de 27 de ani, continuă dramatismul lui Giotto. Picturile sale exprimă sentimentele omeneşti în câteva gesturi. Indemânarea tehnică face din Masaccio primul mare naturalist al Renaşterii. Cele mai însemnate lucrări rămase dela el sunt frescele dela mănăstirea Carmine din Florenţa. Scenele din viaţa Sf. Petru, apoi „Adam şi Eva goniţi din Rai" sunt lucrări în cari Masaccio ajunge la o măreţie extraordinară, care va influenţa pictura unui Michel Angelo.

Paolo Ucello (1397-1475) studiază la rândul său forma corpului omenesc, precum şi perspectiva. Tablourile sale cu un caracter decorativ rezolvă probleme de tehnică neobişnuite pentru epoca lui. Ucello a fost bijutier înainte de a deveni pictor şi lucrul acesta se resimte în culorile vii din tablourile sale.

Realizările pictorilor din prima jumătate a sec. XV., *(Andrea Castagno, Fraţii Pallainolo, Verrochio)* sunt influenţate în mare măsură de sculptura contemporană, dar le lipseşte într'o oarecare măsură supleţa mişcării şi sentimentul.

Botticelli: Judita

Pictorii cari vor lucra în a doua jumătate a sec. XV. vor aduce realizarea preocupărilor sentimentale, ca Fra Filippo Lippi, sau a celor intelectuale, ca Botticelli.

Fra Filippo Lippi (1406–1469) e pictorul frumoaselor Madone, cari au fost atât de mult iubite în quatrocento. Tablourile sale sunt din ce în ce mai puțin dogmatice, sentimentul profan e mai puternic decât cel religios. Fra Filippo Lippi a intrat călugăr la S. Maria del Carmine în anul 1421. Viața lui a fost plină de aventuri. A lucrat extrem de mult și a fost dintre pictorii cei mai iubiți și mai admirați ai timpului său. Tablourile lui Fra Filippo Lippi, în special Madonele, sunt realizarea idealului de frumusețe toscană.

Pictorul care ilustrează însă cel mai bine preocupările intelectualilor florentini, este *Sandro Botticelli*. E fără indoială artistul cel mai complet, cel mai variat și opera lui ilustrează lupta dintre curentele de influență antică și de influență creștină din epoca lui.

Sandro Botticelli s'a născut la Florența în 1444 și a început să lucreze în atelierul lui Verrocchio. Mai târziu a lucrat la Fra Filippo Lippi, a cărui influență se regăsește în operele din jurul anilor 1470–140.

Botticelli a trăit în mijlocul tinerilor plini de talent cari înconjurau pe Lorenzo de Medicis, marele protector al artelor din Renaștere. Era natural, ca sub influența acestui cerc care iubea arta profană, care se dedicase studiului antichității greco-romane, subiectele mitologice să-l intereseze și să caute să le transpună în opera lui. In spiritul acesta Botticelli pictează „Mars și Venus“, apoi „Pallas și Centaurul“. Tablourile acestea au finețea desenului pe care o vom găsi din ce în ce mai mult în opera lui Botticelli, pe măsură ce se va depărta de primele influențe ale lui Fra Filippo Lippi. Pe la 1485 Botticelli pictează sub influența poemelor poetului Politian celebra „Alegorie a Primăverii“, tablou în care toată veselia vieții florentine de sub Lorenzo pare să se oglindească. Totuși, sub masca de veselie a personagiilor, se simte sufletul plin de melancolie al lui Botticelli. Figurile de adolescenți pe care le-a pictat cu predilecție au totdeauna ceva din această tristețe.

Botticelli este chemat și la Roma, unde decorează o parte din capela Sixtină. Spre sfârșitul vieții artistul va fi influențat de predicele lui Savonarola și sub indemnul acestora va regreta operele sale profane din tinerețe. Criza mistică prin care trece, face pe Botticelli să picteze de aci înainte subiecte exclusiv religioase.

Alături de Botticelli viața florentină din timpul Medicișilor și-a găsit în *Domenico Ghirlandajo* și *Benozzo Gozzoli* doi povestitori fideli.

Botticelli: Fecioara Maria cu Pruncul

Domenico Ghirlandajo (1449–1494) a pictat mai multe cicluri de fresce în capela Sixtină la Roma, în capela Sasetti din biserica Santa Trinita din Florenţa şi în fine seria de scene din viaţa Sf. Fecioare, care sunt cele mai celebre lucrări ale sale, pictate pentru biserica Sta Maria Novella, din Florenţa. Compoziţiile sale sunt bine ordonate, pline de armonie şi au culori vesele. Scenele religioase cu detaliile lor pitoreşti sunt o icoană vie a vieţii de toate zilele din vremea lui.

Florentinii erau încântaţi să recunoască în aceste fresce personagii din elita oraşului lor. Astfel portretele lui Francesco Sasetti, ale lui Giovanni Tornabuoni şi ale Lucreziei Tornabuoni, ne-au fost păstrate graţie acestor fresce. Intre puţinele tablouri cari ne-au rămas dela Ghirlandajo trebueşte amintit admirabilul portret al bunicului Francesco Sasetti şi al nepotului său, tabtou păstrat la Louvre. Realismul acestui portret de om bătrân e admirabil complectat de naivitatea şi candoarea portretului de copil. Culorile sunt vesele, bine păstrate, iar peisagiul care se întrevede prin geamul deschis, aşa cum îl întâlnim în mai toate portretele din Renaştere, dă dovadă de dragostea de natură a pictorului.

Benozzo Gozzoli (1420–1497) a excelat în fresce ale căror subiecte, chiar dacă erau religioase, se inspirau din viaţa plină de lux şi de fast ale serbărilor din timpul Medicişilor, spre deosebire de Ghirlandajo, căruia i-a plăcut mai ales să picteze scene din viaţa casnică a florentinilor.

Pictorii mai mărunţi, ca *Filippino Lippi, Alessio Baldovinetti,* elevi şi continuatori ai lui Fra Filippo Lippi, pictează fără să aibă măsura justă a proporţiilor şi realismul maestrului lor. Picturile lor suferă de o oarecare disproporţie, dar mai ales de un manierism care anunţă întrucâtva decadenţa picturii florentine.

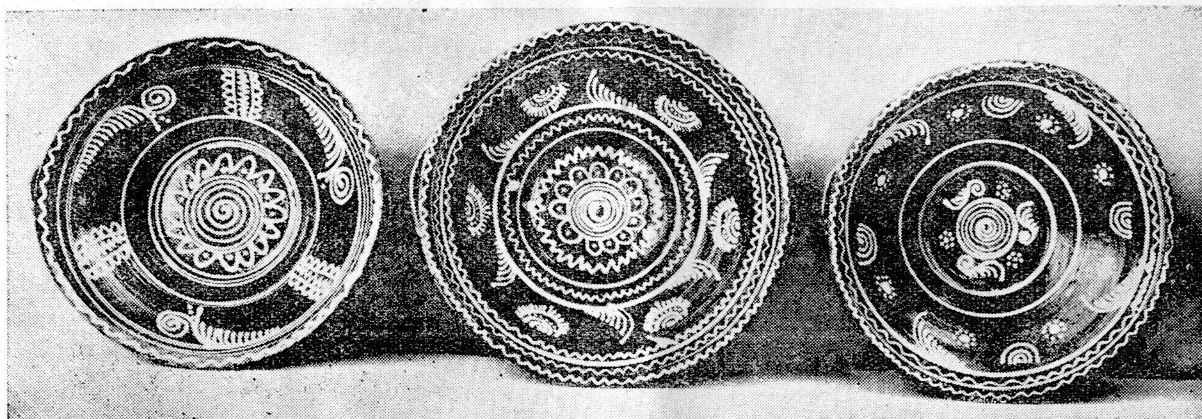
Lorenzo di Credi (1459–1537) influenţat de predicile lui Savonarola, pictează mai sobru decât Filippino Lippi. „Bunăvestirea" păstrată la Uffizzi are ceva din eleganţa şi religiositatea primelor tablouri din Renaştere.

Fenomenul artistic al Renaşterei a apărut la Florenţa, unde sub domnia Medicişilor a ajuns la o desvoltare, la o perfecţiune care n'a fost în ansamblu depăşită nici chiar de secolul al XVI-lea, supranumit secolul de aur.

Fenomenul acesta însă nu este izolat; în celelalte cetăţi italiene vom vedea şcoli de pictură cari se vor grupa în jurul câte unui artist mai remarcabil. Aceste şcoli cari păstrează ceva din specificul lor local, se vor încadra totuşi în marea mişcare artistică a secolului, care ajunge la apogeu prin apariţia genialilor Leonardo da Vinci, Raffael şi Michel Angelo.

Costin Petrescu: Invierea Domnului

CRONICA ECONOMICĂ

TRUSTURILE DE PETROL

de P. L. MUREȘANU

In industria petroliferă inițiativa particulară a fost determinantă. Statul n'a intervenit decât în momentul în care a fost forțat – direct, sau indirect – de interese de ordin economic, industrial și comercial, fie în scopul asigurării consumului necesar, fie mai ales pentru stăvilirea speculei și comerțului ilicit. In evoluția acestei industrii putem urmări caracteristicele esențiale ale unei economii nedirijate: tendința de concentrare și activitatea îndreptată înspre obiective din ce în ce mai internaționale.

Tendința de concentrare în industria petroliferă se realizează din pricina nereușitei individului izolat într'o întreprindere cu atât de mari riscuri. Intr'adevăr, deși cercetările de ordin științific au evoluat mult – în special cele geologice, cari permit azi stabilirea existenței petrolului într'o regiune și evaluarea în cifre a rezervelor – cu toate acestea ele nu sunt suficiente garanții de rezistență financiară izolată și duc în chip logic la asocieri.

Cum însă astfel de societăți erau foarte numeroase, iar cererea, mai ales la început, redusă, era normal să intervină foarte în curând factorul concurenței.

Concurența liberă care este un factor de promovare a vieții economice, în domeniul petrolului a devenit o adevărată luptă de distrugere, o concurență agresivă. Aceasta va duce mai târziu la intervenția statului, care înființează monopoluri, măsură diametral opusă liberei concurențe.

Trusturile au fost concepute și formate în America, la început în industria petroliferă și se pare că sub influența și inițiativa lui J. Rockefeller. Ele s'au extins apoi și la alte domenii ale industrei, cum este al zahărului, oțelului etc.

Aceste trusturi grupează societăți, bănci, diferite concerne de exploatare, de transport, de desfacere a produselor, de proprietari de terenuri, de rafinării, etc. Un singur om devine stăpânul și conducătorul absolut al grupului. Așa este Rockefeller în industria petroliferă, Havermeyer în industria zahărului și Canergie în industria oțelului. Ei ajung să fie supranumiți regii neîncoronați ai Americei.

Cele mai puternice trusturi de petrol mondiale sunt *Standard Oil Company,* cu capital american, înființat și condus de John Davidson Rockefeller și *Royal Dutch Schell,* înglobând și trustul *Anglo Persian,* cu capital anglo-olandez, condus de Sir H. Deterding.

Standard Oil Company se realizează din inițiativa lui H. Rockefeller prin asocierea cu un technician, S. Andrews, și a unui financiar, H. M. Flager. El reușește să obțină prin Andrews aportul technic al distilării, prin Flager capital și credit, iar inițiativa și spiritul comercial îi aparțineau. Foarte curând Rockefeller reușește să mai grupeze în jurul său cinci întreprinderi cari se ocupau cu exploatarea, transportul și rafinarea petrolului.

Intr'adevăr din primul contact cu acest domeniu de activitate Rockefeller este surprins de dificultățile ivite din cauza mijloacelor de transport și mai ales de beneficiile ce le acumulează prin tariful preferențial obținut dela societățile de căi ferate. Ele îi întăresc convingerea ce o avea despre importanța transportului. Acestea sunt motivele cari îl determină să dea caracterul inițial al societății, de a nu se ocupa cu achiziționarea de pământuri petrolifere, sau în orice caz să nu-i fie aceasta preocuparea de căpetenie, ci de a căuta să stăpâ-

nească mijloacele de transport, rafinare, distilare, etc. In 1872 sub egida Asociației centrale a rafinăriilor se realizează o grupare a peste 20 întreprinderi petrolifere, într'un cartel. Peste 10 ani, dupăce cartelul își mai asociase încă 50 de noi societăți, printr'o manevră abilă Standard Oil Company reușește să anuleze urmele de independență ce mai aveau societățile în cartel, constituind trustul.

Prin unitatea de conducere și coordonare puterea comercială a societății crește, încât în foarte scurtă vreme orice concurență pe piața americană era exclusă. Astfel, exploatatorii de terenuri, cei ce făceau forajele cu numeroasele riscuri și uneori insuccese, dupăce aveau produsul, nu puteau să-l valorifice. Trustul dicta nu numai prețurile de transport al produselor brute sau rafinate, ci dirija producția însăși, putând avantaja pe unii și lovi pe alții dintre producători, după cum îi dictau interesele (A. Topliceanu, Lupta pentru petrol). Trustul devenise atât de puternic, încât nici chiar intervenția Statului care cerea găsirea unei posibilități de înțelegere cu exploatatorii terenurilor de petrol, nu a fost luată în seamă.

Față de această intransigență, la 1892 trustul este desființat. Dar numai formal, deoarece în locul grupării unice apar 20 de societăți „independente", cari în fond erau părți componente ale aceluiaș întreg.

Trustul se reînființează în 1899, dar va avea de suportat foarte grele atacuri din partea conducătorilor Statului; va fi din nou desființat, producându-se și de această dată aceeaș manevră de desfacere în 34 de societăți americane și în alte 32 de societăți din străinătate. Printr'o campanie de presă bine susținută vor câștiga pe partea lor opinia publică, reușind să manevreze în așa fel, încât conducătorii Statului să fie acuzați de lipsă de interes pentru bunurile americane.

Totuși, Rockefeller nu reușise decât foarte târziu să convingă guvernul american că lucrează „pentru binele omenirii". Acest om este caracterizat de Ida Tarbell, în „Istoria societății Standard Oil", ca „cel mai credincios om din Cleveland, care a ajutat pe săraci și pe bolnavi, dar care nu a pregetat să stoarcă dela societățile de căi ferate tarife preferențiale, ca să ajungă să distrugă pe toți cei ce nu se asociază cu el". Dealtfel acest om a lăsat sume fabuloase – peste un miliard de dolari – in scop de binefaceri și pentru progresul științei.

Royal Dutch Shell, organizația de exploatare petroliferă anglo-olandeză s'a înființat prin fuziunea societății Royal Dutch – care se ocupa cu exploatarea petrolului din Insulele Sonde, încă din anul 1892 – și a societății de transport Shell – creația familiei Samuel, înființată în anul 1897.

H. Deterding, conducătorul societății Royal Dutch, realizează fuziunea complectă între cele două societăți în anul 1907, după o perioadă de conlucrare de peste 6 ani. Consolidarea trustului anglo-olandez se realizează în timpul când Standard Oil Company trecea prin cele mai critice momente, fiind amenințat cu desființare din partea Statului american. Standard Oil încercase în câteva rânduri, înainte de 1900 și după acest an, manevre de distrugere contra lui Royal Dutch, dar nu reușise.

Interesarea societății de transport Shell în societatea Royal Dutch Schell echivalează cu interesarea flotei comerciale engleze în marea problemă a petrolului.

H. Deterding reușise să prindă într'un tot desăvârșit elementele dominației petrolifere, căutarea petrolului, achiziționarea de terenuri, extragerea, rafinarea, transportul și vânzarea sau desfacerea produselor. El cointeresase în afară de flota comercială engleză în transport și o parte a capitalului francez, în exploatare.

Reușise o strânsă colaborare cu oficialitatea engleză – amiralitatea – la care contribue în mare parte abilitatea și priceperea, sau poate chiar simțul realității ce l-a avut Lordul Amiral Fisher și prin el amiralitatea engleză în așa măsură, încât se transformă politica petroliferă în politică de stat.

Societățile de petrol anglo-olandeze vor apare unite și de perfect acord mai ales când vor avea de luptat contra lui Standard Oil Company, sau contra Rușilor – când Americanii și Englezii ajunseseră la o înțelegere, pe scurtă durată, după războiul mondial trecut.

Să nu ne facem însă iluzia că această aparentă și uneori poate chiar reală înțelegere a celor două trusturi mondiale de petrol, se face spre binele altora; dimpotrivă, ea se înfăptuește numai pentru a rezista eventualelor atacuri ale terților.

* * *

Trusturile își extind zonele de activitate pe întreg pământul, chiar și Standard Oil, care la început își limitase activitatea în America. Royal Dutch Schell a mers atât de departe, încât după reușita transacției de paritate, pe care Standard Oil a fost obligat să o facă pe piața chineză, H. Deterding își urmărește adversarul până în America, chiar în Statele Unite. Reușește consolidarea sucursalelor în Royal Dutch în Statele Unite, prin acapa-

rarea numeroaselor întreprinderi cari duşmăneau de moarte pe Standard Oil. In schimb Standard Oil, înaintea războiului trecut, reuşise să stăpânească aproape în întregime pieţele europene, în detrimentul producătorilor europeni, Rusia, România şi Galiţia.

Emisarii trusturilor se vor împrăştia în toate ţările lumii pentru acapararea drepturilor de exploatare a terenurilor petrolifere, vor înfiinţa cu riscuri mari societăţi de rafinare, de transport şi desfacere.

Marea reuşită alui Royal Dutch Schell a fost mai întâi în Rusia, apoi în Mexico; mai puţin reuşitele încercări în Egipt şi în special în Africa de Sud, iar pierderile în Rusia după războiul mondial, sunt compensate de bogăţia câmpurilor din Venezuela şi Irak.

Trusturile sunt de acord în faţa Rusiei, care dela 1930 începe prin politica dumpingului — acapararea pieţelor de desfacere, prin instalarea cunoscutelor agenţii comerciale cari lucrează în detrimentul celorlalte societăţi petrolifere.

Se pare că de semnalizarea acestui pericol economic răsăritean nu sunt străine trusturile de petrol.

Un punct, unde se părea că se va ajunge chiar la un conflict, a fost regiunea Mosoul, în care un rol important a avut armeanul C. S. Guelbekian. Conflictul s'a soluţionat în avantajul lui Royal Dutch Shell. Dar după 1930 Guelbekian devine duşmanul cel mai neîmpăcat al lui Royal Dutch Shell şi plecarea lui H. Deterding dela conducerea efectivă a societăţii, lui i se datoreşte.

Pentru a ilustra diabolismul cu care lucrează trusturile de petrol, vom aminti, de-o pildă, că conflictul din 1932 pentru Gran Chac a fost pus la cale de trusturi. Conflictul între Paraguai şi Bolivia, unde se găseşte acest teritoriu păduros, aproape sălbatic, şi unde în 1931 spaniolul L. de Torres semnalase existenţa petrolului, se aplanează după doi ani de războî, când o înţelegere se întâmplă între New-York şi Londra, şi ca prin miracol cele două state nu mai obţin armament şi muniţii pentru a continua lupta, iar Societatea Naţiunilor are, în 1935, mulţumirea aparentă de a fi reuşit să aplaneze un conflict...

VITRINA CĂRŢII

CRONICA LITERARĂ

Dr. Grigorie Marcu: Antropologia Paulină

Sibiu, Tip. Arhidiecezană 1941, pag. 335

Părintele Dr. Gr. T. Marcu, eminentul profesor al Academiei Teologice dela Sibiu a îmbogăţit literatura teologică ortodoxă cu o nouă lucrare de mare valoare. Este prima în acest domeniu încă neexplorat de teologia ortodoxă. Ori cât de pretenţios ar fi cititorul cunoscător a problemelor Noului Testament, rămâne pe deplin mulţumit atât de sistemizarea materialului, de bogăţia şi precizia argumentării, cât şi de claritatea şi frumuseţea expunerii. Dificila problemă a concepţiei pauline despre om, concepţie unică şi de-un conţinut superior în literatura creştină şi literatura universală, după vaste şi migăloase studii este deslegată în chip magistral. Nu ne miră deci, că autorităţi recunoscute în materie au numai cuvinte de laudă la adresa autorului dela Sibiu, ba mai mult: lucrarea D-sale abia ieşită din tipar a trecut graniţele ţării, trezind interesul teologilor streini de toate nuanţele confesionale. Pentru noi cei cari ne străduim pe acelaş târâm, este o bucurie, iar pentru ştiinţa teologică ortodoxă română, un titlu de mândrie.

„Antropologia Paulină“ e zidită astfel: După o bogată bibliografie redată pe 23 pag., bibliografie din care nu lipseşte niciuna din operele de seamă cari ar fi trebuit cercetate, urmează introducerea, sinteză a problemelor desvoltate în tratare. Tratarea cuprinde trei părţi: elementele antropologiei pauline, esenţa antropologiei pauline, originea şi originalitatea antropologiei pauline. Ca elemente ale antropologiei pauline sunt date: 1. Concepţia paulină despre originea oamenilor, despre egalitatea lor înaintea lui Dumnezeu. 2. Despre alcătuirea firească a omului (omul din lăuntru şi omul din afară). 3. Despre omul trupesc şi cel duhovnicesc. 4. Despre omul cel vechiu şi omul cel nou.

Trebue subliniată precizia cu care se stabilesc limitele conţinutului fiecăreia din noţiunile cu cari operează sf. apostol Pavel. Aceeaş precizie în deosebirea de nuanţe a diferitelor expresii folosite de apostol pentru aceeaş noţiune. In partea a doua a lucrării ne este înfăţişată concepţia paulină despre omenirea de dinainte de Hristos şi cea de după Hristos. Omenirea fără Hristos este cea stăpânită de păcat şi de moarte. Omenirea de după

Hristos este izbăvită de păcat şi chemată la o viaţă nouă. Viaţa cea nouă în Hristos însă nu se impune ca o necesitate, ci este în funcţie de colaborarea voită şi conştientă a omului. Concepţia paulină în aceasta privinţă stă în flagrantă contradicţie cu protestantismul.

In paralela dintre antropologia paulină şi antropologia biblică se evidenţiază, că Pavel este original, fără a contrazice pe ceilalţi autori sfinţi. Superior V. T., se aseamănă mai mult cu evanghelistul Ioan. Omul nou conceput de Pavel este tipul ideal al omului pentru care s'a jertfit Mântuitorul.

Din antropologia păgână, Pavel, deşi cunoscător al culturii păgâne, n'a luat nimic. Nici n'avea ce lua. El, care trăia în lumina descoperirii divine, nu mai putea fi luminat de opaiţul minţii omeneşti.

Importanţa problemelor puse în această carte trebue să ademenească cel puţin pe preoţii noştri.

Este cea mai mică răsplată ce se poate da autorului pentru munca depusă cu atâta creştinească strădanie. Iar din partea noastră, rândurile acestea fie semnul frăţeştii noastre admiraţii pentru autorul „Antropologiei pauline".

Dr. L. G. MUNTEANU

P. S. S. Ioan Suciu: EROISM. Nagyvárad. 1942. Pag. 64. Preţul 70 fil.

Eroismul este statornicul devotament, entuziasta jertfelnicie pusă în slujba marilor idealuri. Este un fel de a vieţui, un stil de viaţă. Rodul lui este: cea mai curată mulţumire de sine a eroului şi fericirea obştei în mijlocul căreia trăeşte el, jertfindu-se. Eroismul este sinteza vârtuţilor creştine, în plină şi statornică acţiune. El împrumută vieţii adevărata frumuseţe şi măreţie.

Desigur, eroismul nu e nici datoria nici privilegiul exclusiv al tinereţii. Dar tot atât de adevărat este că tineretului i se cuvine în rândul întâi slava eroismului. Fiindcă el, curat fiind, se ştie însufleţi şi se cade să se însufleţească pentru tot lucrul cel bun. Fără zgomot, fără trufie şi fără cruzime; căci aşa-i creştineşte.

Cartea Prea Sfinţitului Episcop auxiliar Ioan Suciu e ţesută din adevăruri ca cele de mai sus. Crâmpeiele de înţelepciune culese din îmbelşugate lecturi, P. S. Sa le topeşte în cuptorul propriului său suflet, înfăţişându-le apoi într'o singură bucată — tineretului neamului nostru.

Cartea despre „Eroism" este rodul unei inimi aprinse de dragostea de Hristos şi de oameni. De aceea ea va fi în stare să şi aprindă în inimi focul cel sfânt al izbăvitoarei virtuţi creştineşti.

D. P.

Dr. E. Nicoară: LA RĂSCRUCEA VIEŢII. Editura Episcopiei ortodoxe române. Kolozsvár, 1941, Pag. 104. Preţul 1·50 P.

Cartea „La răscrucea vieţii" e un îndreptar al tineretului lăsat în cumpăna vremii, e o călăuză în urcuşurile mari şi anevoioase ale vieţii. Cartea e un preţios dar pentru cei cinci nepoţi: Grigorie, Traian, Mircea, Titus şi Dorin, e un dar pentru toţi fiii neamului, e o danie ruptă din inimă, pentru cei ce vor să plece pe drumurile adevăratului apostolat.

In loc de prefaţă autorul adresează o scrisoare unui nepot care îi cere sfaturi pentru viaţa de mai târziu şi mai ales sfaturi în vederea alegerii unei cariere. Indeplinindu-i dorinţa, îi răspunde în patru capitole de o covârşitoare importanţă: Preotul, Medicul, Judecătorul şi Dascălul.

In primul capitol vorbeşte de slujitorul altarului, de mandatarul lui Dumnezeu pe pământ şi de viaţa pe care trebue să o trăiască preotul în mijlocul societăţii.

Urmează „Medicul", un capitol în care autorul se arată un maestru desăvârşit în meşteşugul dăltuirii calme şi limpezi a drumului pe care trebue să-l urmeze tânărul ce-şi alege această carieră: „Tu mergi cu bătălia îndatoririlor tale până la capăt şi nu-ţi părăsi bolnavul, până la poarta veşniciei. Astfel conştiinţa ta va rămânea împăcată, căci ai făcut tot ce a fost cu putinţă prin puteri omeneşti".

In capitolul trei ni se înfăţişează „Judecătorul". Acest post nu poate fi ocupat decât de oameni cu rare virtuţi creştineşti, plini de lumină şi adevăr, pătrunşi de un înalt spirit de moralitate, căci ei trebue să lupte „cu toate invenţiunile minciunii şi cu toţi duşmanii luminii"...

In capitolul patru, „Dascălul" e icoana cea mai dragă a satului, e temelia pe care se ridică fiii de cremene ai neamului. Dascălul e sămănătorul în câmpul larg, e păstorul ce-şi duce turma spre pajiştea cunoştinţei binelui. El este cel chemat să-şi închine truda singurului ideal: binele obştesc.

In sfârşit dupăce ne pune în faţă aceste drumuri de viaţă, în partea din urmă: „Ce vrei să fi?" ne arată rostul nostru pe pământ şi ne trasează câteva linii de conduită în drumul pe care l-am ales. Pentru acel care semnează această carte — cu justificate pretenţii — nu importă ce slujbă vei

ocupa în viață. Importanța constă în felul în care ştii să-ți faci datoria... „Implineşte orice lucrare de care te-ai apucat astfel, ca şi când ar fi cea din urmă lucrare a ta. Inchipueşte-ți în fiecare ceas că ai fi pe patul de moarte"...

Tineri! Să ne aducem aminte că mâine vom fi pionerii unui neam; de mâine pe umerii noştri cade sarcina de călăuzitori ai norodului credincios. Să fim demni acolo unde viața o să ne aşeze. Iată în parte rostul cărții, a cărei slovă cuvine-se să ne cadă glas de rugă şi închinare în unghierele sufletului.

I. MORUȚAN

ACTUALITĂȚI

Catedrala

CONFERINŢELE DIN CATEDRALA ORTODOXĂ ROMÂNĂ.

Societatea Femeilor Ortodoxe Române din loc, continuând frumoasa tradiție a anilor trecuți a organizat şi în Duminecile acestui post al Paştilor un ciclu de conferințe religioase.

Conferințele s'au ținut în Catedrală după slujba *Vecerniei.*

Intâia a avut loc Duminecă 22 Februarie. A vorbit *P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan*, despre *Hristos, lumina lumii.* Prin Hristos a răsărit lumii lumina cunoştinței de Dumnezeu şi de oameni, fiindcă el a fost şi Dumnezeu şi om. Plecând dela acest adevăr P. S. Sa a purtat inimile ascultătorilor pe potecile de lumină ale iubirii lui Iisus care a surpat robia dintre oameni.

Şi obştea numeroasă şi distinsă a credincioşilor care a alergat să asculte cuvântul arhieresc şi-a încins sufletul în lumina împrumutată dela marele făclier al credinței strămoşeşti.

Duminecă 1 Martie a vorbit P. C. Sa Părintele *Prot. Dr. G. L. Munteanu*, rectorul Academiei teologice, despre *Pavel, apostol al lui Hristos.* Distinsul conferențiar, însuşi pătruns de pasiunea „apostoliei", a înfățişat acum pe *apostolul neamurilor*, în cuvânt inspirat. Par'că ar fi vrut pe toți cei care-l ascultau să-i ducă pe un nou drum al Damascului, să-i învălue în lumină de sus, să-i *convertească* pentru Hristos, ca împreună cu Pavel să poată zice: *De acum nu mai suntem „noi" cei ce trăim, ci Hristos trăeşte în noi!*

Emanuil Gojdu, omul lui Hristos. Acesta a fost subiectul conferinței de Duminecă 8 Martie,

Corul catedralei

pe care a desvoltat-o Părintele Consilier eparhial Protopop stavr. *Dr. V. Sava.*

Pe lângă zugrăvirea vie şi luminoasă a personalităţii marelui mecenat al ortodoxiei române de aici, născut în Nagyvárad, la 21 Febr. 1802 şi decedat în Budapest la 3 Febr. 1870, P. C. Sa a izbutit în chip magistral să dăltuiască din faptele lui Gojdu o pildă.

Hristos şi problemele sociale a fost titlul celei de a patra conferinţă ţinută Duminecă 15 Martie de *Părintele Prof. Dr. I. Paşca.*

Problemele sociale dacă au totdeauna avantajul actualităţii, în vremi ca şi cele de azi ele sunt de o „acută actualitate". Soluţia integrală o pot primi însă numai dela Hristos.

Intre aceşti doi poli a evoluat expunerea părintelui conferenţiar. Iar evocarea unor momente şi amănunte extrem de sugestive din istoria omenirii au dublat interesul ascultătorilor.

Impărăţia lui Dumnezeu ca program social, aşa şi-a intitulat Parintele Consilier eparhial, *Prot. stavr. I. Goron* conferinţa sa de Duminecă 22 Martie. Expunerea impecabilă a fost tot atât de masivă ca şi titlul: o inlănţuire de adânci cugetări ieşite ca din gura unui Avvă. Iată o dovadă: *„Şi în faţa judecăţii istoriei şi în faţa judecăţii de apoi, omul va fi întrebat şi judecat după felul cum a ştiut şi a vrut să caute împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui".*

Şi s'a încheiat ciclul acestor conferinţe în Dumineca Floriilor, 29 Martie, prin cuvântul duhovnicesc al Părintelui *Prof. E. Nicolescu,* despre *Patimile lui Hristos.*

P. C. Sa a adaus motive nouă la vechea nădejde că la capătul Golgotei şi de sub lespedea mormântului străjuit de cruce ţâşneşte lumina Invierii. Ea va covârşi toată pătimirea.

Toate aceste conferinţe au fost încadrate de concerte religioase executate de corul catedralei condus de Părintele Consilier eparhial Laurenţiu Curea. Fl. M.

CONFERINŢELE RELIGIOASE DIN PALATUL „ALBINEI". In cadrul conferinţelor organizate de R. F. R. U. din localitate, Sâmbătă 7 Martie a vorbit P. S. Sa Episcopul auxiliar *Dr. Ioan Suciu* despre *Giulgiul Sfânt.*

Deşi s'au scris până acum peste 1000 de lucrări despre icoana patimilor lui Iisus, imprimată în *Giulgiul Sfânt* care se păstrează la *Torino* in Italia, la noi e mai puţin cunoscută interesanta lui istorie. De aceea conferinţa *P. S. Suciu* a stârnit o vie curiositate. Şi dintre care au avut prilejul să o asculte suntem siguri că niciunul nu a părăsit sala decât cu o singură părere de rău: că un ceas şi jumătate a trecut ca o clipă.

– A doua conferinţă a fost a Părintelui Prof. Dr. Simeon Chiş dela Academia teologică unită din loc, ţinută Sâmbătă 14 Martie. P. C. Sa a vorbit despre *Catacombe şi martirii mai vestiţi din primele trei veacuri.*

Conferinţa a fost ilustrată cu proecţiuni luminoase, fapt care a sporit şi mai mult interesul ascultătorilor. Fl. M.

FEMEILE ORTODOXE ROMÂNE din oraşul nostru au înţeles strigarea vremii. Ele şi-au dat seama că prezenţa lor activă în câmpul facerii de bine către fraţii cei năcăjiţi niciodată n'a fost mai necesară ca astăzi. Drept aceea, încă din toamna anului trecut şi-au strâns rândurile intr'o Reuniune – şi 'n frunte cu venerabila doamnă E. Bariţiu au purces la treabă creştinească şi românească. Au adunat dela mână la mână şi dela multe inimi iubitoare mijloacele de lipsă pentru a împărţi daruri în bani, în îmbrăcăminte şi alimente săracilor din oraşul nostru, săraci pe cari i-au cercetat în prealabil pe la casele lor, spre a se convinge de lipsurile în care se zbat aceştia şi a căuta să-i mângâe şi să-i ajute după putinţă.

Gestul creştinesc din ajunul Crăciunului l-au repetat în preajma sfintelor sărbători ale Invierii Domnului.

Frumoasele înfăptuiri ale Reuniunii femeilor ortoxe române din Kolozsvár sunt vrednice de toată cinstirea noastră.

D. P.

† GHEORGHE ADAMESCU. Cu profesorul Gheorghe Adamescu s'a stins din viaţă una dintre cele mai distinse şi mai populare figuri ale şcoalei româneşti. Născut în anul 1869, el trece la cele veşnice în vârstă de peste 70 de ani, dupăce ca profesor secundar, ca director şi ca inspector a stat în slujba devotată a şcoalei româneşti aproape o jumătate de veac.

Dar popularitatea de care se bucura ilustrul defunct nu venea depe catedra care a slujit-o vreme atât de indelungată, nici din activitatea desfăşurată pe tărâmul administraţiei şcolare, ci din prodigioasa activitate desfăşurată de el pe tărâmul literaturii manualelor de Limba română şi 'ndeosebi pe al Istoriei literare.

Cea mai cunoscută lucrare din acest domeniu, a lui Gh. Adamescu, este „Istoria literaturii române" apărută în „Biblioteca pentru toţi", carte cu care s'au luminat nenumărate serii de elevi şi care şi astăzi poate fi socotită drept un bun breviar al acestei materii.

Dintre lucrările de migală ale profesorului Gh. Adamescu se cuvine să amintim cel puţin „Contribuţie la bibliografia românească" (în trei volume), operă de o mare valoare informativă pentru cercetătorii literaturii noastre.

D. P.

—o-o—

TIPOGRAFIA EPARHIEI
ORTODOXE ROMÂNE
KOLOZSVÁR

Conducător responsabil:
Gheorghe V. Bidu

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR, CU BINECUVÂNTAREA P. S. SALE EPISCOPULUI NICOLAE

EDITOR ȘI REDACTOR RESPONSABIL: Prot. I. GORON

ABONAMENTUL PE UN AN 10 PENGEI - UN NUMĂR 1 P.
PENTRU ROMÂNIA 450 LEI. - UN NUMĂR 40 LEI

REDACȚIA: KOLOZSVÁR, EPISCOPIA ORT. ROMÂNĂ, PIAȚA HITLER A. 18.
ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVÁR, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA HITLER A. 2.

o-o

ÎN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-și trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. - Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.